Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașovŭ, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.
INSERATE se primesc la Administrațiunea în Brașovŭ și la următórele Birouri de anunciuri:
în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 14)

„Gazeta“ iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe șese lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ
a administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 74.—Anulŭ LVIII. Brașovŭ, Duminecă, 2 (14) Aprilie 1895.

Din causa sfintelorŭ sĕrbătorĭ ḑiarulŭ nu va apăré până Mercurĭ séra.

Invierea.

Brașovŭ, 1 Aprilie v. 1895.

La 1881, în ajunulŭ marei conferențe naționale, care a proclamatŭ unirea și legătura frățéscă între toțĭ Românii din Transilvania, Bănatŭ și Țéra ungurésca sub unulŭ și același stégŭ naționalŭ, „Gazeta Transilvaniei“ scria în articululŭ ei de Pascĭ:

„A sositŭ timpulŭ, ca sĕ nu mai căutămŭ rațimŭ și scăpare afară de noi! Nu diplomatisarea, nu intrarea séu neintrarea în dieta ungurésca ne va puté scăpa astăḑĭ naționalitatea din periculŭlŭ, ce-o amenință. Numai în noi, în forțele nóstre naționale mai este scăpare pentru viitorŭ. Acestea sĕ le unimŭ și sĕ le disciplinămŭ. Étă problema de căpetenia, ce ni-se impune în momentele grave actuale; dela deslegarea ei atérnă viitorulŭ nostru!

„Contrarii ne tragŭ de mânecĭ și ne învită pe 'ntrecute sĕ ne ducemŭ la masa libertății unguresci. Credețĭ, că ei voescŭ sĕ fiă în viitorŭ mai dreptĭ față cu naționalitatea nóstră? Și la din contră, ce scopŭ potŭ avé, décă nu ca sĕ rumpă legăturile frăției nóstre, cum ḑicea fericitulŭ Bărnuțŭ, spre a ne puté apoi întrebuința cu atâtŭ mai ușorŭ ca codoriște la toporulŭ maghiarismului?“

S'au împlinitŭ de-atuncĭ patru-spre-ḑece anĭ, — anĭ grei și viforoșĭ pentru poporulŭ românŭ. Din Pascĭ în Pascĭ n'amŭ avutŭ sĕ înregistrămŭ decâtŭ numai nouĕ lovirĭ, nouĕ dușmănii îndreptate în contra națiunei nóstre.

Când ne-au vĕḑutŭ pe toțĭ unițĭ într'o falangă puternică, hotărîțĭ sĕ luptămŭ împreună umĕrŭ la umĕrŭ pentru învingerea stégului limbei și naționalității nóstre, care ni-a rĕmasŭ dela inaintașii noștri găuritŭ de glónțe și sfĕrticatŭ de vitejiile timpurilorŭ, dér încă neînfrântŭ, neumilitŭ și nepătatŭ, atuncĭ contrarii noștri secularĭ s'au înspăimântatŭ; nu s'au mai gânditŭ ḑi și nópte, decâtŭ cum sĕ facă și cum sĕ drégă, ca sĕ nu lase sĕ se închege șirurile nóstre.

Guvernulŭ Tisza, pe-atuncĭ atotputernicŭ, neliniștitŭ de noua atitudine energică și solidară a Românilorŭ, se încercă sĕ pună stavilă mișcărei, adresându-se la archierei, ca s'o potolésca ei. Dér încercările, ce s'au făcutŭ, nu numai că au rĕmasŭ fără resultatŭ, dér au produsŭ chiar unŭ efectŭ contrarŭ intențiunei ministrului-președinte. Atuncĭ Tisza Kalman, — care, deși se fălea că va „sdrobi“ naționalitățile, totușĭ era ceva mai precautŭ în urmărirea lorŭ, decâtŭ urmașii sĕi, — s'a hotărîtŭ sĕ încépă góna în stilŭ mare în contra așa ḑișilorŭ agitatorĭ, adecă a aderențilorŭ programului nostru naționalŭ dela 1881, care era lui și tuturorŭ Maghiarilorŭ unŭ ghimpe în ochiu. Aceste prigonirĭ se începură la 1883 și luară în fiă-care anŭ următorŭ unŭ caracterŭ totŭ mai ascuțitŭ.

Tisza Kalman avea unŭ colaboratorŭ neobositŭ și dibaciu în a născoci totŭ felulŭ de mijlóce, de-a ne încurca, împedeca și urmări înainte de tóte pe terenulŭ culturei nóstre naționale, a școlelorŭ nóstre. Acesta era vestitulŭ Trefort. Pentru ca sĕ pótă realisa planurile sale de maghiarisare a învĕțămentului publicŭ lui îi venia tocmai bine góna în contra „agitațiunei“ și a „agitatorilorŭ“ românĭ. Elŭ începŭ sĕ bănuéscă pe dascălii noștri și preoțimea, care dirigea școlele, și merse până a persecuta și pe scolarĭ, pentru colorile și insemnele și pentru cântecele „contrare statului“, ce de-odată le descoperise în tóte părțile.

Pasŭ de pasŭ cu acțiunea în contra școlelorŭ nóstre, mergea acțiunea în contra pressei române și a bărbațilorŭ noștri preoțĭ și mirenĭ, carĭ aderau pe față la programulŭ românŭ naționalŭ.

Se porni în contra nóstră mișcarea socială a maghiarimei șovinistă; se înființară „Kulturegylet“-urile și se dĕdŭ avêntŭ proceselorŭ de pressă în contra ḑiarelorŭ nóstre naționale, pe carĭ junimea maghiară le arsese, la 1884, în piața Clușiului, — ér paralelŭ cu acésta se făuriau la guvernŭ legile și ordinațiunile ministeriale, carĭ avură de scopŭ completarea rețelei de maghiarisare.

In fața acestei lucrărĭ de subminare sistematică, ceea ce se lucra din partea nóstră pentru unirea și disciplinarea forțelorŭ nóstre naționale era neîndestulitor; vedeamŭ că, năvala dușmanului e grea și se lățise și nutrise în sînul poporului nostru idea, că din acéstă situațiune dificilă ne va puté scăpa numai și numai Memorandulŭ la coróna.

Astăḑĭ, trei anĭ după ducerea Memorandului la Viena, suntemŭ mai bogațĭ cu o esperiență și credemŭ, că nu va mai fi nicĭ unulŭ între noi, care judecândŭ cu mintea sănĕtósă sĕ nu recunóscă, că numai în noi și în forțele nóstre naționale mai este scăpare pentru viitorŭ.

Aceste forțe a le aduna, a-le uni și a-le disciplina a rĕmasŭ déră și astăḑĭ, după 14 anĭ, problema de căpetenia a luptei nóstre pentru esistența națională.

Ce-amŭ esperiatŭ în acești trei anĭ din urmă dela dușmanii noștri este o învĕțătură neprețuită pentru noi. N'avemŭ, decâtŭ sĕ ne folosimŭ de ea pentru ca sĕ ajungemŭ la ținta, pentru a căreia nimicire au lucratŭ și lucră antagoniștii noștri naționalĭ: închegarea forțelorŭ nóstre naționale.

Acésta însĕ se póte face numai cu bună înțelegere, iubire și cu credință împrumutată. Dér este de lipsă și multă prevedere și hărnicia, căcĭ ḑicea Fabriciu în senatulŭ romanŭ: Când marea e lină și cerulŭ e seninŭ, póte și unŭ copilŭ sĕ mânue cârma corabiei; dér când valurile se ridică spumegândŭ, când furtuna se descarcă din norĭ și vijelia stă sĕ-o rĕstórne: atuncĭ este lipsă de cei mai harnicĭ cârmacĭ, probațĭ și esperiațĭ.

Ca sĕ se împlinéscă așa-déră dorința străbunilorŭ noștri și stégulŭ, ce ni-l'au ereḑitŭ, sĕ rĕmână neînfrântŭ, neumilitŭ și nepătatŭ, și sĕ ne ducă la învingere în aceste vremurĭ furtunóse pentru națiunea nóstră, trebue, ca Românii sĕ se grupeze în jurulŭ bărbaților noștri celorŭ mai harnicĭ și mai cinstițĭ; trebue sĕ înceteze odată micele passiunĭ și invidii, ce ne desbină și ne încurcă, ci toțĭ în iubire și în bună înțelegere, cu credință și cu devotamentŭ pentru causă sĕ scăpămŭ naia nóstră națională de peire.

In momentulŭ, când se va realisa acésta și ne vomŭ presenta înaintea contrarilorŭ noștri și a lumei întregĭ ca unŭ poporŭ consciu de forțele sale, dușmanii noștri se vorŭ convinge, că nu mai potŭ rumpe legăturile frăției nóstre și causa nóstră va fi câștigată. Atuncĭ va sosi și pentru multŭ cercatulŭ nostru poporŭ ḑiua învierei!

CRONICA POLITICĂ.

In ministerul de interne ungar se lucră cu mare „sirguință“ la punerea în viéță a **matriculelorŭ de statŭ.** Deja s'au statoritŭ pentru cele mai multe comitate cercurile matriculare și reședințele acestora. Până la finea lunei Aprilie va fi finită partea întâiu a lucrărilorŭ, după cum ḑice *„Budap. Hirlap“*, și apoi se va începe la a dóua parte, adecă la numirea persónelorŭ, cărora sĕ li-se încredințeze conducerea matriculelorŭ. Deja până acum si-a începutŭ în acéstă direcțiune activitatea sa — *protecțiunea.* Mai alesŭ se sbuciumă favorițĭ de ai mameluciilorŭ după posturile de inspectorĭ matricularĭ, carĭ aducŭ și pițule. Numĕrulŭ acestora va fi de 20, și în privința rangului ei vorŭ sta în clasa VII-a și a VIII-a sistemisate pentru lefurĭ. Afară de acésta vorŭ trage și diurne și banĭ de călĕtoriă. — Plătesce țéră!

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Suum cuique.

(O lămurire asupra presentărei lui Iancu înaintea Majestății Sale în 1852).

Ca sĕ se lămurésca și facă deplină lumină cu privire la cele scrise de „Kolozsvár“ (fóiă guvernamentală) din Clușiu asupra și contra lui Iancu sub titlulŭ „a bandita vezér“ („conducĕtorulŭ de bandițĭ), mĕ simtŭ datorŭ — ca contimporanŭ și complice a faptelorŭ sĕvĕrșite de Iancu — sĕ descoperŭ și sĕ punŭ la suflețulŭ celorŭ ce însĕtoșéză după adevĕrŭ și dreptate, următórele:

E dreptŭ, că Iancu, eu și alțiĭ, îndată după sugrumarea rebeliunei maghiare de trupele rusescĭ, în scurtulŭ timpŭ de 2 lunĭ — ceea-ce nu prea arată nicĭ tactică genială, nicĭ curagiu și vitejia așa mare, după cum vorŭ sĕ-șĭ revindece acum Maghiarii — amŭ fostŭ persecutațĭ. Așa Iancu, fiindŭ într'o ḑi de târgŭ la Baia-de-Crișŭ, ilŭ prinseră și arestară, și décă nu săria poporulŭ venitŭ la târgŭ, ca sĕ-lŭ scótă cu puterea din mânile soldațilorŭ (pe atuncĭ nu erau gendarmĭ), póte o păția și elŭ ca Horia, pentru-că adversarii noștri secularĭ Maghiariĭ și Sașiĭ, îngrijiseră în tóte părțile până susŭ la Viena, ca noi sĕ fimŭ descriștĭ și arătațĭ, ca bandițĭ, incendiarĭ, răpitorĭ etc. Tóte acestea strĕbătuseră până la urechile tinĕrului împĕratŭ — ș'apoi sciutŭ este, că cei mai marĭ suntŭ tot-déuna ómenĭĭ primei informațiunĭ.

Nu póte fi decĭ mirare, că în curêndŭ cele întêmplate cu Iancu, se repețiră și cu mine. Atâtŭ numai, că acum ómenii regimului învĕțaseră și se convinseră, că Românii nu suntŭ așa de lașĭ, cum se nevoiau a-i crede dênșii, și temêndu-se sĕ nu o pățéscă și cu mine, ca cu Iancu, trimiseră la Cinade (unŭ satŭ lângă Blașiu, unde mĕ așeḑasem ca arendatorulŭ moșiei lui Bénffi) pe căpitanulŭ Appel, cu o companiă întrégă de Bianchi orĭ Jivkovitz și unŭ ductŭ (Zug) de 25 călărețĭ șvaligerĭ, de mĕ arestară și duseră cu ei la Sibiiu, unde mĕ închiseră în casarma cea mare. Din cele ce le-am rĕspunsŭ și datŭ la protocolŭ, care l'a luatŭ cu mine auditorulŭ Nahlik, precum și din alte scripte, corespondențe și chiar investigațiunĭ seriose, începute la comanda gubernatorului Wohlgemuth, s'a arătatŭ, că cu minciuna prânḑescĭ, dér de cinatŭ nu cinezĭ; s'a arătatŭ și probatŭ, că noi nu numai n'amŭ fostŭ conducĕtorĭ de bandițĭ, incendiarĭ etc., ci din contră am fostŭ adevĕrațĭ și conscienţioșĭ apĕrătorĭ ai dinastiei, și că ni-am luptatŭ cu punerea capului pentru susținerea împĕrăției și a constituțiunei promulgată de ea.

Urmarea fŭ, că persecuțiunile se mai domoliră, dér nu încetară, ci se continuară de tribunalele corecționale până la venirea împĕratului în Ardélŭ, la 1852.

Décă guvernulŭ împĕrătescŭ și tribunalele sale continuau persecuțiunile, noi încă nu stamŭ cu mânile în sînŭ, ci ne apĕramŭ cu tóte mijlócele și pe tóte căile. Astfelŭ, o deputațiune de bărbațĭ aleșĭ din tóte părțile Austriei locuite de Românĭ, alergă la Viena, éră Iancu, Balintŭ și eu înaintarămŭ la împĕratulŭ rapórte despre faptele îndeplinite de noi fiesce-care în genere, și particularŭ, în totŭ timpulŭ dela data proclamațiunei baronului generalŭ Puchner, adecă dela 18 Octomvre 1848, și până la sugrumarea rebeliunei la Șiria. In deputațiunea amintită fŭ și Iancu la Viena, ca sĕ purtă așa de resolutŭ, încâtŭ poliția la alungatŭ din orașŭ, credŭ că numai, ca sĕ nu pótă strĕbate în audiență la împĕratulŭ.

Generalii Lüders și Engelhardt, comandanții trupelorŭ imperiale rusescĭ, cu carĭ făcuserămŭ cunoscință în Orăștia, și carĭ credêndŭ, că resboiulŭ cu Ungurii cei voinicoșĭ are sĕ țină celŭ puținŭ o jumĕtate de anŭ, ne dĕdură și vre-o câte-va mii de imperiali, ca împreună cu óstea ruséscă sĕ putemŭ continua resboiulŭ. Ei rĕtrăgêndu-se după victoria în România, ișĭ făcură rapórtele la împĕratulŭ lorŭ. Urmarea fŭ, ca acelŭ împĕratŭ trimise mai multe cavalerii și decorațiunĭ prefecțilorŭ, tribunilorŭ și căpitanilorŭ, carĭ se distinseră prin fapte belice în tim-

☞ **La numĕrulŭ acesta se adauge unu suplementŭ.**

Gazetele din Viena se ocupă multŭ cu alegerea de deputatŭ dietalŭ, ce s'a făcutŭ sĕptĕmâna acésta la Tapolcza. La acéstă alegere a reușitŭ cu o majoritate de 140 voturĭ candidatulŭ *Kossuth Ferencz*, fiiulŭ marelui revoluționarŭ, față cu contra-candidatulŭ guvernamentalŭ *Vörös Lászlo*, secretarŭ de statŭ în ministeriulŭ de comerciu. Vestea acésta, după cum spunŭ telegramele din Viena, a produsŭ în cercurile politice de-acolo mare mâhnire. Dorința acestorŭ cercurĭ era, ca față cu Kossuth sĕ reușéscă unŭ candidatŭ, care sĕ stea pe basa pactului dela 1867, căci prin acésta s'ar fi arĕtatŭ tăria pactului și ar fi fostŭ o dovadă, că Ungurii țină la legătura cu Austria. Bánffy celŭ cumplitŭ, care s'a făcutŭ atâtŭ de renumitŭ prin volniciile sale, ar fi și putută sĕ-lŭ rĕstórne pe Kossuth, dér nu l'a rĕsturnatŭ; a lăsatŭ sĕ cadă față cu elŭ unŭ candidatŭ alŭ guvernului și încă chiar unŭ funcționarŭ înaltŭ din ministeriu, numai pentru ca sĕ pótă dice față cu curtea, că elŭ a făcutŭ totŭ ce a putută, dér nu a isbutitŭ. Așa conchidŭ foile vieneze. Credința generală, că învingerea lui Kossuth numai cu învoirea lui Bánffy s'a putută întâmpla, se dice, că ar fi produsŭ la curte mare indignare. „Hazánk" în numĕrulŭ sĕu de astădĭ aduce scirea, că *în causa acésta* a sosită alaltăerĭ la Budapesta baronulŭ Josika Samu, ministru pe lângă persóna Maiestății Sale. Venirea lui neașteptată se dice, că pe ministrulŭ-președinte Bánffy l'ar fi surprinsŭ fórte multŭ. Dér nu este acesta primulŭ faptŭ unguresců, sĕvĕrșitŭ în contra dorinței curții. — Décă li-s'a datŭ Ungurilorŭ puterea în mână, ei facŭ ce vréu, au făcutŭ și vorŭ mai face încă.

*

Alaltăerĭ a primitŭ prințulŭ **Bismark** o deputațiune a Germanilorŭ din orașulŭ rusescŭ Odessa, și cu acéstă ocasiune se adresă către ei între altele cu următórele cuvinte: „Imĭ reamintițĭ legăturile ce le-am cultivatŭ anĭ de-a-rândulŭ cu Germanii din Rusia. Tot-déuna mĕ bucurŭ, când Germanii din străinătate țină strînsŭ laolaltă, și când vĕdŭ, că progreséză. Trebue sĕ fițĭ atențĭ însĕ, ca sĕ nu venițĭ în opositiă cu instituțiunile guvernului rusescŭ, ci sĕ vĕ aducețĭ tot-déuna aminte, că stațĭ sub domnia împĕratului rusescŭ. Din punctŭ de vedere politicŭ eu tot-déuna am dorită acésta și am căutatŭ *sĕ cultivŭ bunele raporturĭ dintre Rusia și imperiulŭ germanŭ, de-órece n'avemŭ nicĭ o causă, ca sĕ ne certămŭ cu Rusia.* Nu ne trebue nimicŭ dela ea, avemŭ destulŭ cu Polonii asemenea au și Rușii. Lorŭ nu le trebue nicĭ Königsbergulŭ, nicĭ Posa. Decĭ nu avemŭ de ce ne invidia, și nicĭ unulŭ nu are ce pofti dela celalaltŭ. Afară de acésta între noi nu esistă nicĭ antipatiă națională. Rusulŭ se supără câte-odată, că Germanulŭ lucră mai multŭ, decâtŭ elŭ, însĕ nu caută într'acésta motivŭ de céртă. Avemŭ lipsă de prietinia Rusiei, de-órece și așa avemŭ destui dușmanĭ în internŭ și esternŭ. In totŭ casulŭ décă ți-e vecinu Rusulŭ, cu elŭ poțĭ mai ușorŭ trăi, decâtŭ cu Polonulŭ, de aceea rĕmânețĭ bunĭ Germanĭ, și nu vĕ stricațĭ prietinia cu Rușii.

Intemnițații noștri.

Dela Seghedinŭ și dela Vațŭ primimŭ scirea, că intemnițații noștri, cei ce suferŭ din vara anului trecutŭ cruda pedépsă, ce li-s'a datŭ în procesulŭ Memorandului, și cei ce au fostŭ condamnațĭ la închisóre de statŭ în procesele de pressă din urmă, se bucură în genere de-o stare bună a sănĕtății, déră suntŭ totŭ mai aspru tractațĭ și supraveghiațĭ.

Pănă acuma era în vigóre pentru închisórea de statŭ regulamentulŭ celŭ vechiu, care prevedea pentru condamnații politicĭ o tractare mai umană, amĕsuratŭ posiției și a culturei lorŭ. Acestŭ regulamentŭ a fostŭ făcutŭ într'unŭ timpŭ, când procesele politice erau încă fórte rarĭ și, fiind-că și duelulŭ se pedepsesce cu închisóre de statŭ, ér cei mai mulțĭ duelanțĭ erau Maghiarĭ din societatea lorŭ mai alésă, așa se vede, că acéstă împrejurare l'au îndemnatŭ pe ministru de atuncĭ sĕ facă unŭ regulamentŭ mai umanŭ și mai liberalŭ. Dér acuma în urmă cu procesele politice în contra Românilorŭ au ajunsŭ, ca condamnații acestora sĕ umple închisorile de statŭ dela Seghedinŭ și Vațŭ și au făcutŭ și pe cei dela stăpânire sĕ chibzuéscă, că óre unŭ „agitatorŭ" românŭ „dușmanŭ statului", cum dicŭ ei, merită sĕ fiă tractatŭ pe aceeașĭ tréptă cu grofii și baronii ungurĭ, carĭ trebue sĕ stea câte-o lună, douĕ în închisóre pentru duelŭ?

Décă chibzuiala ar fi fostŭ rece și nepărtinitóre, de sigurŭ, că ministrulŭ și-ar fi disŭ, că totușĭ condamnații politicĭ nu potŭ fi tractațĭ ca criminalii ordinarĭ și că prin urmare dreptatea cere, ca sĕ nu se facă deosebire între Românŭ și Ungurŭ. Déră patima și ura în contra Românilorŭ au îndemnatŭ pe foile unguresci sĕ strige mereu, că suntŭ „prea bine" tratațĭ condamnații politicĭ românĭ, că o au „prea comodŭ" în închisorile de statŭ și deputatulŭ Pazmandy celŭ ce se fălesce, că ar fi omŭ cultŭ și liberalŭ, nu s'a sfiitŭ de a dice chiar în dietă, că „agitatorii" românĭ ar fi prea umanŭ tractațĭ în închisóre.

Décă ar merge după pofta acestorŭ inimĭ împetrite și sĕlbătĕcite de ura de rassă, s'ar întroduce mâne torturele, ca pe timpulŭ tribunalelorŭ de inchisițiune spaniolă. Dér în împrejurările de față ministrulŭ de justițiă a făcutŭ ce a putută, ca sĕ mulcoméscă pe șoviniștii rĕsbunătorĭ, și s'a decisŭ a schimba regulamentulŭ închisorilorŭ și a-lŭ înăspri în modŭ fórte simțitorŭ.

Astfelŭ în primele dile ale lui Aprile st. n. s'a publicatŭ arestanțilorŭ politicĭ dela Seghedinŭ și Vațŭ unŭ nou regulamentŭ, croitŭ anume pentru a face cu elŭ o surprindere de Pascĭ „agitatorilorŭ românĭ", carĭ suferŭ între acele ziduri pentru causa română.

Noulŭ regulamentŭ, decretatŭ de ministrulŭ de justițiă sub Nr. 1140/1895 cuprinde următórele puncte principale:

Din beuturile spirtuóse, arestanții potŭ sĕ bea numai vinŭ și bere, anume la prândŭ și la cină, însĕ nu mai multŭ ca o jumĕtate litru de persónă. La recomandarea doctorului însĕ se póte permite arestantului sĕ bea și mai multŭ și de mai multe-orĭ pe di, dér mai multŭ ca douĕ litre la di nicĭ în acestŭ casŭ nu 'i-se permite.

Arestanții potŭ sĕ-șĭ alégă liberŭ cărțile și diarele de cetire; le este însĕ opritŭ de-a ceti scrierĭ, prin carĭ se preamăresce fapta, pentru care ei suntŭ osîndițĭ.

Tóte pachetele și scrisorile adresate arestantului se desfacŭ. Inainte de începerea pedepsei însĕ, arestantulŭ póte cere, ca scrisorile sosite la adresa lui sĕ nu se desfacă, ceea-ce în casurĭ esceptionale ministrulŭ de justițiă o póte permite.

Epistolele scrise de arestantŭ numai în acelŭ casŭ se potŭ trimite, décă suntŭ scrise într'o limbă, pe care o înțelege directorulŭ închisorei, și décă nu dau ansă la bănuelĭ. Primirea, séu trimiterea de scrisorĭ fără scirea directorului constitue unŭ gravŭ delictŭ disciplinarŭ.

Arestanții, pe câtŭ permitŭ împrejurările locale, nóptea au sĕ stea desclinițĭ unii de alții, ér diua mai mulțĭ inșĭ împreună. Décă însĕ e temere, că ei vorŭ întrețese vorbirĭ anti-patriotice, séu vătĕmătóre pentru regulamentulŭ închisorei, directorulŭ póte sĕ întroducă unŭ controlŭ mai aspru.

Visite póte primi arestantulŭ numai timpŭ de 1 óră înainte și 1 óră după amédŭ, într'o odaiă anumită. Afară de rudenii, numai acelora le este ertatŭ de-a visita pe arestanțĭ, carĭ de mai 'nainte au statŭ în legăturĭ cu respectivulŭ arestantŭ. Celorŭ din strĕinătate nu le este ertatŭ a visita pe arestanțĭ. Din motive ponderóse însĕ, directorulŭ póte face escepțiune dela acéstă regulă.

Robulŭ se întituléză cu „ön", (d-ta), ér nu cu „ur" (domnŭ).

Ca *pedepse* suntŭ prevĕdute: dojenirea, oprirea dela fumatŭ, postŭ dela 3—8 dile, oprirea dela cetitŭ, dela beutulŭ vinului, dela primirea de visite, și închisóre în odaiă pe timpŭ de 2 sĕptĕmânĭ. In afacerĭ disciplinare, arestanții suntŭ supușĭ disciplinei directorului, ale căruia pedepse se aplică numai decâtŭ.

Acésta este noua lege făcută pentru cei întemnițațĭ. Ea se deosebesce în tóte de regulamentulŭ celŭ vechiu prin înăsprirea tratamentului. Intre zidurile închisorii nu mai au întemnițații nicĭ pe sfertŭ acea libertate de a se mișca, ca înainte, și afară de acésta se întroducŭ, cum vĕdurămŭ, o grămadă de mĕsurĭ menite numai de a servi ca mijlocŭ de șicană în mâna directorului închisorii.

Voinicosulŭ Pazmandy, agentulŭ șovinismului domnitorŭ, póte sĕ fiă dér mulțumitŭ. Elŭ, care a trăitŭ prin Francia civilisată, și-a însușitŭ o cultură pe dinafară, séu, cum dice Românulŭ, spoiélă, ce a dovedit'o și când a visitatŭ pe membrii întemnițațĭ ai comitetului nostru naționalŭ prin aceea, că a sĕrutatŭ chiar mâna dómnei Rațiu, a „șefului agitatorilorŭ" — dér puținŭ numai sĕ-i sgâriămŭ pielea și vomŭ da érășĭ de barbarulŭ asiatŭ, pe care cultura apusană numai câtŭ l'a linsŭ.

Facă însĕ cum vorŭ voi. Au puterea și o vorŭ folosi cum îi taiă capulŭ și le dictéză inima. Tratarea acésta rĕsbunătóre, întrodusă acum față cu întemnițații noștri politicĭ, este însĕ numai o cinste, ce li-se face. Décă causa, pentru care ei s'au jertfitŭ și suferŭ, nu ar fi așa de mare și sfântă, cum este în adevĕrŭ, dușmanii ei nicĭ habar n'ar avé de ei, ce facŭ și cum îșĭ petrecŭ timpulŭ în temniță.

Cei ce au luptatŭ pentru binele obștescŭ și pentru drepturile popórelorŭ au trebuitŭ sĕ sufere în tóte timpurile, déră din jertfa lorŭ a rĕsăritŭ semênța libertății și a dreptății.

In consciința, că suferŭ parte pentru-că au voitŭ sĕ vină în ajutorŭ poporului lorŭ asupritŭ și sĕ depună plângerile lui la piciórele tronului, parte pentru că cu cuvêntulŭ și cu péna s'au străduitŭ a-lŭ apĕra față cu dușmanii sĕi, întemnițații noștri vorŭ găsi mângăierea, ce le va ușura suferințele și le va da tă-

---

pulŭ duratei rĕsboiului. Totŭ în acestŭ timpŭ împĕratulŭ Austriei, în urma raportelorŭ nóstre și a cercetărilorŭ făcute anume pentru a-se convinge, décă faptele pe carĭ le-amŭ arĕtatŭ noi în acele raporte suntŭ adevĕrate — convingêndu-se pe deplinŭ de credința, lealitatea și luptele nóstre, decretà și trimise asemenea ordine și decorațiunĭ, pe carĭ toțĭ ai noștri le primiră cu mulțumită, afară de Iancu, Papiu Alesandru și de mine.

Că ce declarațiune va fi datŭ Iancu și cum va fi motivatŭ neprimirea, nu sciu; presupunŭ însĕ, că va fi fostŭ espulsarea fără rațiune prin poliția din Viena de-o parte, ér de altă parte luarea din partea fiscului în posesiune a acelorŭ munțĭ, pe carĭ mai înainte îi aveau în proprietatea lor Muntenii, ómeniĭ cu carĭ a ținutŭ elŭ pieptŭ și bătaiă 10 lunĭ de dile (nu cum ținuseră rebeliĭ cu Rușii numai 2 lunĭ) în contra a 14,500 soldațĭ rebelĭ*); apoi procesele criminale, ce se intentaseră contra mai multorŭ Românĭ pentru casurĭ de furtŭ séu omorŭ în 1848/49, casurĭ, pe carĭ făptuitorii nu le sciau distinge, ca juristiĭ, de suntŭ fapte ordinare, orĭ belice.

*) Vedĭ „Amintirĭ din pribegie", de I. Ghica, pag. 387—389, „Etat de l'armée Hongroise, 1849" unde numĕrulŭ totalŭ alŭ óstei rebele se pune 220,000.

Declarațiunea lui Alesandru Papiu, ce a făcut'o în sala universității din Viena, se póte găsi și ceti în gazetele de pe acelŭ timpŭ, 1850, ultimulŭ pătrarŭ.

Eu mi-am datŭ declarațiunea în persónă comitelui Salmen în Sibiiu. Étă acéstă declarațiune:

La provocarea supremului comisarŭ districtualŭ alŭ Sibiiului, comitelui de Salmen, are subscrisulŭ onóre a reflecta următórele:

Este în publicŭ cunoscutŭ, o scie totŭ copilulŭ, pănă la celŭ mai bĕtrânŭ, cum-că atâtŭ Majestatea Sa Inaltulŭ împĕratŭ Ferdinandŭ, câtŭ și mai vêrtosŭ Inaltulŭ Generalŭ Commando Baronulŭ de Puchner, făcuse în aniĭ 1848/49 Națiunei române mai multe promisiunĭ, prin proclamațiunile, carĭ eșiau una după alta, cum-că Românii vorŭ căpĕta drepturĭ naționale și altele. Ba ce e mai multŭ, li-s'au promisŭ chiar și glótelorŭ române, carĭ se vorŭ ridica, cum-că după 5 dile, după-ce se vorŭ depărta dela casele lorŭ, vorŭ căpĕta patru crucerĭ argintŭ pe di și de mâncare. Tóte aceste promisiunĭ și proclamațiunĭ se divulgară și se publicară la mai bine ca 20,000 numai bărbațĭ, carĭ se ridicaseră cu arma în mână pentru apĕrarea Inaltului Tronŭ alŭ măritei case austriace, prin gura mea, pentru care eu înaintea poporului încă până acuma stau garantuitorŭ, și numai atuncea potŭ scăpa eu de sub acéstă sarcină grea, când ele vorŭ fi și înființe, nu numai pe hârtiă, ca până acum.

Este mai încolo prea bine cunoscutŭ, că eu provientai fortărĕța Albei în cele mai periculóse timpurĭ, și pe când tótă armata imperială era prin țĕrĭ streine, unde mĕ puteam trage și eu — atuncĭ însuflam mai multă credință poporului românŭ, atuncĭ îĭ repețiamŭ mai de multe-orĭ făcutele promisiunĭ; elŭ mĕ asculta, a statŭ lângă mine, lăsa mai bine sĕ i-se ia averile, sĕ trécă prin focŭ și prin sabiă, decâtŭ sĕ se lapede de credința jurată Inaltului împĕratŭ și de causa cea dréptă pentru care se lupta.

Elŭ îșĭ pierdù prin acésta multŭ — căcĭ mai multe sate fură parte de totŭ, parte numai în parte arse, numai pentru-că ascultară de poruncile mele, carĭ erau fundate pe mai susŭ lăudatele proclamațiunĭ.

Locuitorii acestorŭ sate și toțĭ aceia, carĭ suferiră asemenea daune, îșĭ pierdură frațiĭ și copiiĭ, séu copiiĭ pe părințĭ; feciorii aceia, carĭ stĕtură tot-déuna lângă mine, umblândŭ golĭ, flămândĭ, desculțĭ, orĭ unde mĕ vĕdŭ, orĭ unde mĕ întâlnescŭ, îmĭ cerŭ promișii 4 crucerĭ de argintŭ despăgubire și mĕ întrébă și de drepturile, carĭ le publicam după proclamațiunile susŭ numitului G.-Commando. Eu până acum i-am îmbunat, i-am amânatŭ cu vorba, dicêndŭ sĕ fiă cu răbdare și așteptare, că tóte li-se vorŭ da pe încetulŭ; — éră acum, décă mĕ vorŭ vedé cu măritele semne de sĕrbătóre, cu carĭ se îndură a mĕ decora Majestatea Sa prin I. decretŭ din 21 Augustŭ, vorŭ crede, că eu le condusei părinții, frații și fii lorŭ, ca sĕ mĕ vĕdŭ astfelŭ decoratŭ și strălucitŭ. Apoi fiind-că și până acuma șĭ-au mai pierdutŭ răbdarea, mĕ temŭ rĕu, că șĭ-o vorŭ pierde de totŭ, se vorŭ crede înșelațĭ și luându-mĕ pe mine de înșelătorŭ, în desperațiunea lorŭ mĕ vorŭ măcela, întocmai cum măcelară inimiculŭ pe ai lorŭ — fiindŭ condușĭ de mine.

Prin urmare, ca sĕ previnŭ unŭ astfelŭ de pericolŭ, ca sĕ mĕ mântui parte pe mine, parte autoritatea înaltelorŭ pro-

ria de a învinge amarulŭ temniței cu sănătate și cu inima veselă.

Acésta li-o dorimŭ din sufletŭ celorŭ ce osândițĭ suntŭ a petrece sfintele sărbătorĭ între zidurile închisorilorŭ dela Seghedinŭ și Vațŭ, precum și tuturorŭ celorŭ ce suferŭ pentru românismŭ în alte închisorĭ, și le dicemŭ în speranța apropiatei învingerĭ a causei sfinte și drepte a poporului românŭ unŭ puternicŭ:

Christosŭ a înviatŭ!

Brașovŭ, 1/13 Aprilie 1895.

A sositŭ frumósa primăvéră și de-odată cu sosirea ei noue lipse, noue nevoi au începutŭ se bată la ușa țĕranului. Ceea-ce plugarulŭ a agonisitŭ astă-vară, a consumatŭ în decursulŭ iernei și acum nu mai e în stare să întémpine nicĭ cele mai micĭ trebuințe fără de a se îmbrânci sub povara lorŭ. O haină, o pălăriă, nisce cisme și alte multe de felulŭ acestora, de carĭ fiă-care simte trebuință acum la începutulŭ primăverei, îlŭ costă marĭ greutățĭ pe plugarŭ spre a-le puté cumpĕra în timpulŭ acesta. Unde rĕmânŭ apoi alte multe trebuințe ale plugarului, care totŭ în timpulŭ acesta are sĕ-șĭ repare plugulŭ, sĕ înnoéscă carul și multe alte asemenea, carĭ îlŭ costă totŭ numai banĭ și érășĭ banĭ.

Nu vorbimŭ aicĭ de povara dărilorŭ și a sarcinelorŭ publice, carĭ suntŭ ne-atêrnătóre de voința plugarului, ci vorbimŭ numai de trebuințele lui casnice, a cărorŭ acoperire atêrnă mai multŭ séu mai puținŭ dela voința propriă.

Cine nu-șĭ aduce aminte, câtă liniște, câtă mulțumire și bogățiă era în casa plugarului românŭ, când nevasta lui țesea și torcea, când ea însa-șĭ îșĭ cosia hainele sale, ale bărbatului și ale copiilorŭ sĕi? Câtă bogățiă era în casa plugarului, când elŭ scia însu-șĭ sĕ-șĭ acopere trebuințele sale și nu simția lipsa de-a alerga pentru tótă nimica la orașŭ?

Au trecutŭ acele timpurĭ și de-odată cu ele s'au stinsŭ și dilele de mulțumire ale plugarului românŭ. In mĕsura, în care asemenea lucrărĭ casnice au începutŭ a se perde, în aceeașĭ mĕsură a întratŭ și sĕrăcia în casa țĕranului.

Cum ar și puté rĕsbi plugarulŭ cu multele trebuințe ale timpului de adĭ, când isvórele lui de câștigŭ au rĕmasŭ totŭ acelea, pe carĭ le-a avutŭ din moșĭ și strămoșĭ, în timpŭ ce lipsele lui, amĕsuratŭ timpului, s'au totŭ sporitŭ cu trébă și fără trébă.

Décă, afară de plugăritŭ, țĕranulŭ s'ar fi îndeletnicitŭ și cu alte ocupațiunĭ, carĭ sĕ-lŭ facă în stare a-șĭ acoperi măcarŭ o parte din trebuințele sale casnice prin propria-i hărniciă, mai deschidêndu-i și órecarĭ isvóre nóuĕ de câștigŭ: alta ar fi starea lui, alta bogăția casei și mulțumirea familiei lui. Sórtea plugarului n'ar fi legată numai și numai de rodulŭ câmpului, care de atâtea-orĭ se întêmplă, că-lŭ înșélă și îlŭ lasă pe josŭ, ér iérna n'ar fi silitŭ sĕ consume câștigulŭ de peste vară, fără de-a agonisi nimicŭ.

Anii trecuțĭ începuseră mai mulțĭ învĕțătorĭ de-ai noștri sĕ deschidă cursurĭ pentru instruirea poporului în diferite ramurĭ ale industriei casnice. Décă acestŭ nobilŭ avêntŭ s'ar fi continuatŭ cu însuflețirea dela începutŭ, resultatele ar fi avutŭ o influință multŭ promițĕtóre pentru îmbunĕtățirea sorții poporului. De vre-o doi-trei anĭ încóce însĕ învĕțătorii noștri nu prea dau semne de viĕță în privința acésta, și în locŭ de a merge progresândŭ înainte, pare că ar fi cădutŭ cu toții într'o amorțélă neesplicabilă.

Suntemŭ la începutulŭ primăverei, timpulŭ celŭ mai potrivitŭ pentru de-a lărgi și îmbogăți cunoscințele poporului în diferite industrii agricole, precum ar fi legumăritul, pomăritul crescerea gândacilor de mĕtase, îndeletnicirea stupăritului rațională și altele. Totŭ de pe-acum ar fi de-a se lua mĕsurĭ pentru câștigarea materialului trebuinciosŭ la diferite soiurĭ de împletiturĭ din paie, nuele și papură, cum ar fi confecționarea feluritelorŭ coșercĭ și coșurĭ de nuele, pălării de paie, covóre de papură și alte multe ramurĭ ale industriei manuale și casnice, carĭ tóte suntŭ de natură a acoperi nu numai o însĕmnată parte din trebuințele proprii ale plugarului, dér i-ar deschide și unŭ frumosŭ isvorŭ de câștigŭ. In timpulŭ ernei familiile țĕrănescĭ, atâtŭ bărbații, câtŭ și femeile, atâtŭ bĕtrânii câtŭ și copiĭ șĭ-ar afla în acestea nisce ocupațiunĭ rodnice și plăcute tot-odată, carĭ prin firea lorŭ mai au și însuĭ, șirea de-a contribui la agerimea spiritului și la întărirea moralului în poporŭ.

Décă învĕțătorii noștri ar ține sémă de tóte acestea, ei n'ar puté părăsi calea multŭ lăudată, pe care plecaseră înainte de asta cu câțĭ-va anĭ, și ar continua de a fi rĕspânditorii zeloșĭ și devotațĭ ai industriilorŭ agricole și manuale în poporŭ.

Imbunĕtățirea sorții poporului este o cestiune, care pe învĕțătorii românĭ îi privesce nespusŭ de multŭ, căcĭ sórtea lorŭ, subsistența și independența lorŭ este strînsŭ legată de sórtea poporului. De aceea învĕțătorii românĭ nu trebue sĕ scape din vedere nicĭ unŭ mijlocŭ, care într'unŭ modŭ séu altulŭ ar puté contribui la îmbunĕtățirea sorții poporului nostru. Ei trebue sĕ fiă dascălĭ cu cuvêntulŭ și cu fapta, ei trebue sĕ rĕspândéscă în poporŭ nu numai cunoscințe teoretice, ci și practice.

Dorimŭ dér și așteptămŭ, ca învĕțătorii românĭ sĕ nu se abată din calea sănĕtósă și multŭ lăudată, pe care o luaseră anii trecuțĭ, ci sĕ continue cu stăruință și cu totŭ zelulŭ posibilŭ, de-a lucra pentru rĕspândirea în poporŭ a cunoscințelorŭ practice, de felulŭ celorŭ de mai susŭ.

SCIRILE DILEI.

— 1 (13) Aprilie.

Sâmbăta Pascilorŭ în Bucurescĭ. In Sâmbăta Pascilorŭ la órele 12 din nópte, M. S. Regele, însoțitŭ de A. S. R. Principele Ferdinand, moștenitorulŭ tronului, și urmatŭ de casa sa civilă și militară, escortatŭ fiindŭ de unŭ escadronŭ de gendarmĭ ai Capitalei, va merge la Mitropoliă la Sfânta Inviere. Momentulŭ, când I. P. S. S. mitropolitulŭ primatŭ esclamă: *Christosŭ a înviatŭ*, se va anunța capitalei prin 101 tunurĭ de pe Dealulŭ-Spirei. Conformŭ vechilorŭ tradițiunĭ, se va scrie Evangelia Sântului Ioanŭ, pe care M. S. Regele o va iscăli și se va învesti la urmă cu sigilulŭ statului. M. S. Regele va lua apoi în mână Sânta Cruce, înaintea căreia se vorŭ închina asistenții. O gardă de onóre cu musica va sta în fața Mitropoliei în timpulŭ ceremoniei Sântei Invierĭ. Sâmbătă ținuta va fi: fracŭ, cravată și mănușĭ albe; decorațiunile în formă reglementară. Militarii: ținută de ceremonii.

—o—

La născocitulŭ atentatŭ dela Bocsigŭ. Scimŭ, că înainte cu doi anĭ, cu ocasiunea manevrelorŭ dela Boroșineu, diarulŭ unguréscŭ „Magyar Hirlap" a adusŭ mai multe scirĭ intitulate „Atentatulŭ dela Bocsigŭ", în carĭ se afirma, că poporațiunea din acéstă comună, în urma agitărilorŭ preotului românŭ Ioanŭ Popŭ, a voitŭ sĕ nimicéscă șinele de ferŭ, peste carĭ avea sĕ tréca trenulŭ curții. Ioanŭ Popŭ intentă la timpulŭ sĕu procesŭ de pressă contra numitului diarŭ. Terminulŭ pertractărei acestui procesŭ s'a fixatŭ pe 18 l. c. Procesulŭ va decurge înaintea curții cu jurațĭ din Budapesta, și pe banca acusațilorŭ vorŭ figura: Iuliu Horváth, șefŭ-redactorulŭ diarului „Magyar Hirlap", apoi redactorulŭ Alexandru Fenyő și diariștii Max Markus și Dr. David Kohn.

—o—

Din comitatulŭ Bihorului li-se comunică foilorŭ ungurescĭ scirea, că poporulŭ românŭ gr. or. din comunele numite pe ungURESCE Bikács și Juand s'ar fi rĕsvrĕtitŭ în contra preoților lorŭ Ivan Jurcuțŭ și Ioanŭ Popoviciu, din causă că ar fi apăsatŭ poporulŭ cu prea mare stolă. Printr'o deputațiune, credincioșii au cerutŭ dela vicarulŭ episcopescŭ Ioanŭ Goldișŭ, ca pe amintiții preotĭ séu sĕ-i strămute, séu sĕ-i pedepséscă aspru, căcĭ la din contră ambele comune vorŭ trece la legea gr. cat., séu la cea rom. cat. Vicarulŭ episcopescŭ, după cum spunŭ foile ungurescĭ, a cercetatŭ lucrulŭ și s'a și convinsŭ îndată, că acei preoțĭ suntŭ pĕcătoșĭ. Consistorulŭ s'a vĕdutŭ silitŭ pe amêndoi preoții sĕ-i opréscă de-ocamdată dela purtarea slujbei, ér după sĕrbătorĭ, cercetarea în contra lorŭ se va continua. Așa spunŭ foile ungurescĭ. Partea urîtă și condamnabilă în tótă afacerea acésta este numai amenințarea poporului, că décă nu 'i se va împlini dorința, va trece la altă lege. Acésta este o apucătură josnică și rușinósă, căcĭ cu unŭ poporŭ, care ar ține așa de puținŭ la legea sa, încâtŭ sĕ fiă în stare a și-o lĕpĕda numai pentru că nu 'i se împlinesce o dorință, nicĭ n'ar mai merita sĕ stea omulŭ de vorbă. E bine și frumosŭ, ca cine-va sĕ-șĭ apere dreptulŭ și sĕ nu se lase a fi batjocuritŭ, dér armele, cu carĭ luptă, trebue întotdéuna sĕ fiă demne și cinstite.

—o—

Taxele de pășune pe hotarulŭ Brașovului au fostŭ regulate în ședința trecută a comunității așa: Pe locurile de pășune din Vlădicĭ, Timișulŭ uscatŭ și Purcărea taxa pe fiă-care vită este de 2 fl.; la Sprengŭ și în poiana Racoda taxa este de 1 fl. pe vită. S'a fixatŭ și pentru vitele (bivolĭ) ce pascŭ în Rogoaza mare totŭ taxa de 1 fl. pe capŭ de vită.

—o—

In causa adunărei generale a fondului de teatru românŭ se va ține Marția viitóre (a treia di de Pascĭ) la órele 3 p. m. o consfătuire în Casina română din locŭ. Românii brașovenĭ suntŭ rugațĭ a lua parte *în numĕrŭ câtŭ mai mare* la acéstă consfătuire.

—o—

Archiepiscopulŭ catolicŭ din Varșovia, Vincențiu de Popiel va merge la Roma cu permisiunea Țarului, și va petrece mai

---

misiunĭ și proclamațiunĭ, carĭ credŭ, cu timpŭ se vorŭ împlini: — mulțămescŭ din totŭ sufletulŭ Maiestății Sale pentru făcuta decorațiune, îi urezŭ dile multe și fericite, ca sĕ pótă în pace și cu bunŭ sporŭ domni peste popórele monarchiei Majestății Sale; — dér făcuta decorațiune numai atuncĭ o voiu primi și pune pe pieptulŭ meu, când mĕ voiu puté înfățișa cu ea înaintea poporului meu, ca unŭ bărbatŭ, alŭ cărui cuvêntŭ s'a împlinitŭ.

Cenade, 18 Noemvre 1850.

Axente.

In urma acésta se făcură noue cercetărĭ și investigațiunĭ în districtulŭ Albei-inferióre, unde era adjunctŭ Dimitrie Moldovanŭ, cumnatŭ cu mine. Resultatulŭ acestorŭ cercetărĭ și protocóle fu, că noi toțĭ trei amŭ fostŭ întrebațĭ protocolarmente, care câte spese am avutŭ, câtŭ a ținutŭ rĕsboiulŭ, și în 1852 ni-s'a datŭ, prin mâna gubernatorului Schwarzenberg, fiă-căruia câtŭ am arĕtatŭ, că am spesatŭ; mie 10, lui Balintŭ 9, éră lui Iancu, care primise 300 ruble dela Lüders, numai 7000.

Totŭ atuncĭ s'au datŭ și ambelorŭ bisericĭ românescĭ din Transilvania câte 30,000 fl., dreptŭ desdaunare pentru cărțile, ornatele, icónele la carĭ rebelii le scotiau ochii, și alte lucrurĭ bisericescĭ, pe carĭ „luptătorii pentru libertate" le arseră, distruseră și folosiră de plocade la caii pe carĭ călăriau. Décă vorŭ fi cerutŭ acéstă desdaunare mai marii bisericelorŭ, nu sciu; dér credŭ tare, că declarațiunea mea va fi contribuitŭ mai multŭ la facerea desdaunărei, decâtŭ suplicele cu capulŭ pe tipsie.

*

Așa steteau lucrurile în luna lui Iulie 1852, când se anunță venirea Majestății Sale în Transilvania, ér gazetele publicară în tóte limbile marșruta, ce avea s'o facă tînĕrulŭ împĕratŭ în Transilvania — adecă Dobra, Deva, Băița, Bradŭ, Roșia, Auraria (Abrudŭ), Aiudŭ, Alba-Julia.

Din acéstă rută se vede, că adversarii noștri voiseră sĕ conducă pe Majestatea Sa totŭ prin acele locurĭ, carĭ erau arse și devastate în urma rĕsboiului, și după ce-lŭ vorŭ duce și-i vorŭ umplé urechile cu tóte atrocitățile mai multŭ scornite de dênșii, decâtŭ reale, sĕ dică: „Etă bravurile Românilorŭ; étă faptele lui Iancu și Axente; poftimŭ acum fă-i baronĭ și le lasă munții érășĭ în folosință și proprietate".

S'a găsitŭ însĕ unŭ omŭ, care străbătêndŭ planulŭ adversarilorŭ, a scrisŭ colegilorŭ sĕi Iancu și Balintŭ, sĕ alerge la Sibiiu, sĕ arate gubernatorului Schwarzenberg, că calea ce era s'o facă Majestatea Sa este greșită. Maiestatea Sa sĕ vină în Transilvania, ca sĕ vadă poporațiunea cea credinciósă, care șĭ-a vĕrsatŭ sângele pentru tronŭ și dinastie; sĕ vadă locurile, pe unde s'au întêmplatŭ acele bătăi și lupte; munții și posițiunile cele frumóse, ca „Găina" etc., ér nu nisce sĕrăcii de orașe, ca Bradulŭ, Roșia și Abrudulŭ. Prin urmare, décă Majestatea Sa vré sĕ vadă tóte aceste posițiunĭ și frumsețĭ ale naturei, sĕ vină dela Bradŭ la Baia-de-Crișŭ, de acolo peste „Găina" (celŭ mai înaltŭ și mai frumosŭ între munții Transilvaniei) la Câmpenĭ; de aicĭ la Roșia, Auraria, Alba-Julia etc. etc.

Alergândŭ Iancu și Balintŭ la Schvarzenberg, acesta încuviință rugarea dată în scrisŭ de ei, și promise, că va cerca, va stărui, ca sĕ se împlinéscă dorința lorŭ — ceea ce s'a și întêmplatŭ.

Ei bine, acum décă Iancu ar fi fostŭ „conducĕtorŭ de bandițĭ", cum scrie fără temeiu și rușinea lumei „Kolozsvár" — cum vine, ca împĕratulŭ, despre care dice acéstă fóiă, că a primitŭ pe Rozsa Sandor, ér pe Iancu n'a vrutŭ sĕ-lŭ priméscă; cum vine, întrebŭ eu, și cu mine are dreptŭ a întreba tótă suflarea, ca tocmai acelŭ împĕratŭ nu numai sĕ nu vré a primi pe Iancu în audiență, ci sĕ-șĭ schimbe planulŭ de cĕlĕtoriă publicatŭ mai înainte, și la rugarea „conducĕtorului de bandițĭ", sĕ vină și tréca pe la pórta tatălui acelui „conducĕtorŭ și sĕ dórmă o nópte întrégă în inima, în centrulŭ munțilorŭ, adecă în Câmpenĭ, unde stĕtuse Iancu lunĭ de dile cu statulŭ sĕu majorŭ, conducêndŭ mișcările și luptele Românilorŭ din munțĭ? Cum s'a putută întêmpla acésta, credŭ, că nicĭ cei dela „Kolozsvár" nu o vorŭ puté esplica!

Décă tóte acestea n'ar fi de ajunsŭ pentru rĕsturnarea aserțiunei lui „Kelozsvár", voiu arĕta ceva mai positivŭ.

mult timpŭ acolo. De 50 de anĭ acesta e primulŭ casŭ, că unŭ împĕratŭ rusescŭ permite unui episcopŭ catolicŭ sĕ călĕtorĕscă la Roma, şi pentru acésta, faptulŭ amintitŭ a produsŭ mare bucuriă între catolicĭ.

—o—

Fómete în Bosnia. După cum anunţă diarulŭ „Posavska Hrvatska“, ce apare în Brod, o fómete mare domnesce în Bosnia. Unŭ călĕtorŭ povestesce, că în comuna Bebrina ajunsese în casa unui ţĕranŭ, a cărui familiă deja de trei dile nu mâncase nicĭ măcarŭ o bucătură de pâne. In aceeaşĭ comună murì unŭ bărbatŭ de fóme. Deja astă érnă era mare miseriă prin acele ţinuturĭ, ér acum primăvéra, esundândŭ apele, întréga Pasavina (locŭ aşedatŭ) sémĕnă cu o mare. Dela case se vĕdŭ numai coperişele şi locuitorii, carĭ au putută, s'au refugiatŭ pe ţĕrmurulŭ stêngŭ alŭ rîului Sava.

—o—

Filoxera în Rusia. Filoxera a străbătutŭ acum şi în părţile de médă-di ale Rusiei. In guvernamentulŭ Cutais, care este renumitŭ pentru escelentele sale vinurĭ, au şi începutŭ a se simţi efectele distrigătóre ale filoxerei. Ministrulŭ rusescŭ de agricultură a trimisŭ în urma acésta pe profesorulŭ Staroselski, ca sĕ studieze resultatele dobêndite în Ungaria cu plantarea viţei americane. De-aicĭ profesorulŭ rusŭ va merge în Francia, cu scopulŭ de-a face aceleaşĭ studii.

—o—

Cununiă. D-lŭ Ioanŭ A. Lupanŭ din Braşovŭ se va cununa cu d ra Lucreţia Mateescu din Gornetŭ-Cuibŭ (România), Dumineca în 9 (21) l. c. la órele 2 p. m. în biserica gr. or. de acolo. — Felicitările nóstre!

—o—

Băile gimnasiului românŭ din locŭ vorŭ fi în diua întâi şi a doua de Pascĭ închise.

Asociaţiunea meseriaşilorŭ românĭ din Braşovŭ.

Dumineca trecută s'a ţinutŭ aicĭ în Braşovŭ adunarea generală a „Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilorŭ şi sodalilorŭ românĭ din Braşovŭ“. Acéstă adunare a fostŭ deschisă de d-lŭ preşedinte *N. Petra-Petrescu* prin următórea vorbire, ascultată cu mare atenţiune:

Onor. Adunare generală! „*Ajută-te şi Dumnedeu încă te va ajuta*“. Acéstă frumósă maximă şi-au luat'o de emblemă vredniciĭ bărbaţĭ, carĭ de pe la 1869 s'au întrunitŭ şi au pusŭ temelia Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilorŭ şi sodalilorŭ românĭ din Braşovŭ.

„Sĕ începemŭ“, şi-au disŭ acei bărbaţĭ, „şi bunulŭ Dumnedeu cu noi va fi. Sé punemŭ umĕrŭ la umĕrŭ şi sĕ nisuimŭ a îndemna pe copiiĭ ţĕranilorŭ noştri, ca pe lângă şcólă şi preoţiă, sĕ se îndeletnicéscă şi cu meseriile. Sĕ-i facemŭ a înţelege dicala, care spune că: *meşteşugulŭ e plugŭ de aurŭ*“.

Şi totŭ pe calea acésta au stăruitŭ tóte Comitetele, carĭ s'au perondatŭ în fruntea Associaţiunei.

Aşa, că astădĭ cu mândriă ne putemŭ bucura de resultatele, ce amŭ fostŭ şi suntemŭ norocoşĭ a-le vedé cu ochii proprii.

Unde, pe la începutulŭ societăţii, nu găsiai tinerĭ destui, ca sĕ-i poţĭ aşeda pe la meserii, astădĭ nu putemŭ rĕsbi, ca sĕ-i aşedămŭ pe toţĭ.

Ce dovedesce acésta? Dovedesce, că poporulŭ nostru are o înţelegere deosebită. Décă conducĕtorii lui îi dau sfaturĭ înţelepte, décă îlŭ luminéză cu sfaturĭ folositóre, elŭ le cuprinde numai decâtŭ.

Sĕ ne punemŭ întrebarea: în impregiurările de astădĭ, judecate din tóte punctele de vedere, póte fi pentru noi Românii o ţintă mai folositóre, mai binecuvêntată, decâtŭ emanciparea pe terenulŭ industrialŭ?

Ce înţelegemŭ sub emanciparea acésta? Inţelegemŭ: crescerea averii naţionale, asigurarea unei subsistenţe mai ne-atêrnătóre şi, coróna tuturorŭ: avêntulŭ naţiei întregĭ.

A munci suntemŭ datorĭ cu toţii, pentru-că numai aşa ne putemŭ susţiné traiulŭ, ér munca acésta trebue sĕ se rămuréscă întru atâtea felurĭ, câte trebuinţe are omulŭ. De aicĭ se nascŭ nenumĕratele meserii şi industrii.

Este lucru constatatŭ: cu câtŭ o naţiă este mai înaintată în cultură, cu atâtŭ suntŭ mai desvoltate şi industriile ei.

Noi Românii, înbrăţişândŭ meseriile şi industriile, după cum am disŭ şi cu altă ocasiune în sala acésta, sĕ ne aplicămŭ la tóte, mai întâiu sĕ ne îndeletnicimŭ cu acele meseriĭ, carĭ suntŭ de neapĕrată trebuinţă.

In tóte ţinuturile românescĭ, nu vedemŭ óre, cum se îmbogăţescŭ ómenii, carĭ se aşédă printre noi, aşa dicêndŭ veniţĭ cu straiţa 'n spate? Vinŭ ca vai de capulŭ lorŭ şi după câţĭ-va anĭ îi vedemŭ cu casă şi cu moşiă. Ce e mai multŭ, din sĕrântocĭ şi umiliţĭ, ce erau, ne tredimŭ de-odată, că-i vedemŭ d'asupra nóstră, stăpânii noştri.

Ei bine, de ce sĕ îngrăşămŭ totŭ strĕinĭ în spinarea nóstră? De ce sĕ nu avemŭ boltaşulŭ nostru, de ce sĕ nu avemŭ fierarulŭ, cojocarulŭ, rotarulŭ, croitorulŭ nostru, de ce sĕ nu avemŭ lăcătuşulŭ nostru, şi aşa mai departe? Celŭ puţinŭ aceste meserii trebue sĕ le avemŭ, şi le putemŭ avé ocupate cu ómenĭ de ai noştri.

Décă ar socoti cine-va sumele nenumĕrate câte le plătescŭ Românii în fiă-care anŭ străinilorŭ pentru lucrurĭ, carĭ le-ar puté pregăti ei singurĭ, ne-amŭ spăria.

Este unŭ ne-ajunsŭ la noi Românĭĭ, care trebue accentuatŭ. Ne-ajunsulŭ, că noi *nu sprijinimŭ pe meseriaşii şi industriaşii noştri, cum ar trebui.* Una stă: până esistă în lume rasse diferite, până atuncĭ şi noi trebue sĕ ne manifestămŭ de ceea-ce suntemŭ şi sĕ dorimŭ a fi ceea-ce trebue sĕ fimŭ. Avemŭ industriaşĭ românĭ, avemŭ neguţătorĭ, avemŭ meseriaşĭ: sĕ nu-i încunjurămŭ, când putemŭ cumpĕra dela ei.

Toţĭ aceia, carĭ numai din gură predică: meseriă şi industriă românéscă, ér în faptă lucrărĭ, ce le potŭ face prin Românĭ, le facŭ prin strĕinĭ, *numai Românĭ adevĕraţĭ nu suntŭ.*

In privinţa aplicării la meserii, ar mai fi de doritŭ, ca pe câtŭ numai se póte, sĕ se aplice mai mulţĭ băieţĭ din părinţĭ cu dare de mână, ca meseriaşii sĕ nu se lupte cu neajunsuri îndată dela începutŭ. Unŭ meseriaşŭ cu dare de mână se impune mai multŭ, şi bunăstarea lui înaintéză iute.

Amŭ amintitŭ, că Asociaţiunea nu póte aşeda pe toţĭ băieţii, câţĭ 'i-se îmbiă la meserii. Causa este: lipsa mijlócelorŭ. După cum veţĭ audi din raportulŭ nostru, anulŭ trecutŭ amŭ aşedatŭ unŭ numĕrŭ atâtŭ de frumosŭ de băeţĭ, cum nu s'au aşedatŭ nicĭ într'unŭ anŭ de când esistă societatea. Spesele prin urmare ni-se ridică din anŭ în anŭ. Unŭ ucenicŭ are lipsă la anŭ cam de 7 fl. în banĭ gata, pentru scólă, spălatŭ şi taxa de spitalŭ.

Mulţumită însĕ cerului, că inimi nobile, carĭ cunoscŭ lipsurile şi simţescŭ durerile nóstre, nu ni-au lipsitŭ în trecutŭ şi sperămŭ, că nu ne vorŭ lipsi nicĭ în viitorŭ. Sporulŭ nostru va cresce numai în mĕsura, în care vomŭ dispune şi de mijlóce.

Cu recunoscinţă trebue sĕ amintimŭ, că pe lângă ajutórele de până acum, atâtŭ anulŭ trecutŭ, câtŭ şi anulŭ acesta amŭ fostŭ norocoşĭ a ne bucura de unŭ nou sprijinitorŭ, care ne tinde mână de ajutorŭ. Numele lui îlŭ veţĭ afla din raportulŭ nostru.

Toţĭ, carĭ dorescŭ înaintarea nóstră, sĕ nu întârdie cu obolulŭ lorŭ. Jertfa lorŭ aduce róde însutite şi înmiite. Cu acésta declarŭ adunarea de deschisă.

După vorbirea acésta a d-lui preşedinte Petrescu, care a fostŭ viu aplaudatŭ, s'a cetitŭ raportulŭ comitetului şi alŭ cassarului, din care însĕmnămŭ următórele:

Anulŭ trecutŭ s'au aşedatŭ aicĭ în Braşovŭ la mai multe felurĭ de meserii *79 de ucenici* (cu 35 mai mulţĭ ca în anulŭ de mai 'nainte), anume: 10 zidarĭ, 10 mĕsarĭ, 5 băcanĭ, 2 zugravĭ, 12 pantofarĭ, 9 cismarĭ, 2 tipografĭ, 4 croitorĭ, 6 lăcătuşĭ, 3 ferarĭ, 2 măcelarĭ, 4 architecţĭ, 1 tinichigiu, 4 cojocarĭ, 1 şepcarŭ şi 4 lemnarĭ.

Cu totulŭ se aflau în Braşovŭ la sfîrşitulŭ anului trecutŭ *245 de ucenicĭ meşteşugarĭ românĭ*, veniţĭ aicĭ din tóte părţile ţerei.

Calfe au eşitŭ în anulŭ trecutŭ 55, anume: 9 cismarĭ, 4 croitorĭ, 2 tipografĭ, 2 măcelarĭ, 7 papucarĭ, 4 mĕsarĭ, 7 lemnarĭ, 1 olănarŭ, 1 băcanŭ, 1 văpsitorŭ, 2 architecţĭ, 4 cojocarĭ, 5 ferarĭ, 4 lăcătuşĭ şi 2 zidarĭ.

Din feliuritele fondurĭ ale Asociaţiunei li-s'au datŭ ucenicilorŭ românĭ mulţime de ajutóre, anume: s'au plătitŭ pentru ei taxele la şcólă în suma de vre-o 212 fl., pentru spălatŭ 79 fl. 50 cr.; peste 60 dintre ei au primitŭ câte-unŭ rêndŭ de haine în preţŭ cu totulŭ de 244 fl. 60 cr. Altora dintre ucenicĭ li-s'au împărţitŭ stipendii (primite dela societatea „Transilvania“), anume: 20 au primitŭ câte 20 fl., 2 câte 25 fl., unulŭ 30, ér unulŭ 50 fl.

La suportarea acestorŭ cheltuelĭ a fostŭ multŭ ajutorată Asociaţiunea meseriaşilorŭ noştri prin impregiurarea, că pe lângă ajutórele de până acum, a începutŭ de doi anĭ încóce sĕ priméscă ajutorŭ şi din partea institutului de banĭ „Albina“ din Sibiiu, care a dăruitŭ societăţii în fiă-care anŭ câte 200 fl.

Averea societăţii la finea anului trecutŭ consta din: Fondulŭ *propriu* în sumă de 4661 fl. 40 cr.; Fondulŭ *Stroesco* în sumă de 43.700 lei şi 195 fl. 18 cr.; Fondulŭ pentru redigiarea unui *diarŭ* alŭ meseriaşilorŭ românĭ peste 14,000 lei. Aicĭ mai este a se socoti şi fondulŭ societăţii sodalilorŭ românĭ, în sumă de 845 fl.

Din cele dise până aci, orĭ-cine se póte convinge de marile binefacerĭ, ce le aduce acéstă Asociaţiune pentru crescerea şi îmulţirea meseriaşilorŭ românĭ. Binefacerile ei au începutŭ a se simţi chiar şi în cele mai depărtate unghiurĭ ale ţerei, ceea ce o dovedesce numĕrulŭ din anŭ în anŭ mai mare alŭ ucenicilorŭ meseriaşĭ românĭ, aflătorĭ sub scutulŭ acestei Asociaţiunĭ.

Dér cu câtŭ mai tare cresce numĕrulŭ ucenicilorŭ, cu atâtŭ mai avisată este Asociaţiunea la sprijinulŭ publicului românŭ, căcĭ din modestele sale fondurĭ nu mai póte rĕsbi cu ajutorarea atâtorŭ copii sĕracĭ. De aceea repetămŭ a atrage atenţiunea publicului nostru asupra acestei Asociaţiunĭ binefăcĕtóre, care ar trebui sĕ fiă cu mai multă căldură sprijinită şi sĕ aibă unŭ numĕrŭ multŭ mai mare de membri, de cum este acela, pe care îlŭ are.

Darurĭ lui Bismarck.

Se va vorbi încă multŭ despre sĕrbătorile din Friedrichsruh şi rarŭ se va găsi ocasiune mai favorabilă pentru a caracterisa poporulŭ germanŭ şi gusturile sale. E cunoscutŭ, că d. de Bismarck este încă popularŭ în Germania, de-órece a primitŭ cu ocasiunea aniversărei sale mai multŭ de o sută douĕ-decĭ mii de scrisorĭ. Din acestea, dece mii 'i s'au trimisŭ din America.

După lista câtor-va din cele 6439 cadourĭ ce 'i s'au trimisŭ, putemŭ judeca cum se onoréză în Germania ómenii marĭ.

S'au preocupatŭ multŭ de hrana bĕtrânului cancelarŭ, astfelŭ cancelarulŭ a primitŭ unŭ cârnaţŭ lungŭ de 21 metri. Pe lângă acesta elŭ are sĕ mai mânânce unŭ caşcavalŭ de 190 de livre, unŭ altulŭ de 120 livre, apoi mai multŭ de 140 duzinĭ de diferite alte caşcavalurĭ. La acestea suntŭ de-a se adauge încă 50 de ridichĭ. Nu trebue asemenea sĕ uitămŭ 12 somnĭ, 20 de plăcinte de ficatŭ grasŭ, unŭ coşŭ cu mere, patru lădĭ cu stridii, miere, unŭ coşŭ cu pâne azimă, ştiucĭ vii, o prăjitură în formă de telegramă trimisă din Cassel, ouĕ zaharisite şi icre! Apoi o miiă de sticle cu vinŭ, cidru, licorurĭ, cognacŭ, mai bine de 5000 de ţigărĭ, pipe, tutunŭ şi 2500 cutii de chibriturĭ!

Alţĭ admiratorĭ s'au gânditŭ, ca sĕ îmbrace pe prinţŭ; aşa elŭ a primitŭ o manta,

---

Dela 15 Maiu 1848 până în Iulie 1852, aprópe tóte notabilităţile Românilorŭ din Austria alergaseră la Viena şi se presentară Majestăţii Sale. Eu însĕ nu avui acea norocire, şi acum după îndeplinirea în parte a celorŭ cerute de mine la diverse ocasiunĭ; după ce primisemŭ şi cei 10,000 fl. desdaunare, credeamŭ, că e timpulŭ supremŭ de a părăsi pasivitatea şi dosnicia — prin urmare doriamŭ a mĕ presenta şi eu înaintea Majestăţii Sale, credêndŭ, că loculŭ celŭ mai potrivitŭ pentru acésta ar fi muntele „Găina“.

Eram pe atuncĭ directorŭ la tribunalulŭ corecţionalŭ din Orăştiă şi nu mĕ puteamŭ depărta din oficiu fără voia şi concediulŭ preşedintelui, éră acesta, ca şi alţiĭ de categoria lui, nu voia a-mĭ da concediu. Acésta o însemnŭ, ca sĕ vadă generaţiunea de adĭ, câtŭ de binevoitorĭ ne fură şi Nemţii, séu Mesopotamii, cum le diceau ai noştri.

Intr'aceea trecêndŭ gubernatorulŭ Schwarzenberg prin Orăştiă spre întêmpinarea împĕratului, eşirămŭ toţĭ funcţionarii dela tribunalŭ, ca sĕ ne presentămŭ. Zărindu-mĕ gubernatorulŭ dise: „Und Sie noch hier?“. I-am rĕspunsŭ, că preşedintele nu vré sĕ-mĭ dea concediu. Atuncĭ Schwarzenberg dise preşedintelui: „Herr President, Axente hat nie Urlaub?“

In urma acésta, écă-tă-mĕ a doua di întrândŭ în Câmpenĭ şi trăgêndŭ dreptŭ la Corcheşŭ, maiorulŭ lui Iancu, unde credeamŭ sĕ găsescŭ şi pe acesta. Nu m'am întêlnitŭ cu dênsulŭ, dér primirea, ce avui, îmĭ tăiă totŭ dorulŭ de a fi alergatŭ la Câmpenĭ şi de a mĕ puté presenta înaintea înaltului óspe cu Iancu şi Balintŭ de-odată. Iancu, în locŭ de a-se bucura de venirea mea, începù sĕ mĕ înjure şi apoi ne părăsì turburatŭ Afară de mine erau acolo fraţii Carcheşŭ, Andreica, Teor, Sabo, toţĭ fruntaşii Câmpenilorŭ şi soţii de arme ai lui Iancu.

— Bine frate! Eu am venitŭ sĕ-ţĭ mulţămescŭ şi gratulezŭ pentru triumfulŭ, ce ai seceratŭ cu schimbarea marşrutei împĕratului; am venitŭ sĕ ne înţelegemŭ cum şi în ce formă mai potrivită sĕ-lŭ întêmpinămŭ, sĕ-lŭ primimŭ şi sĕ-i urămŭ bună venire.

Dér Iancu nu vrù sĕ înţelégă nimicŭ.

După-ce se depărtà dintre noi, întrebai pe cei de faţă, că ce-i asta? Doră nu va crede elŭ, că am venitŭ, ca sĕ-i întunecŭ gloria, séu sĕ-i stau în cale la vre-unŭ planŭ alŭ lui.

— Nu, nu! fù rĕspunsulŭ din tóte gurile. De când a primitŭ stafeta, care i-a dusŭ resoluţiunea, că proiectulŭ s'a primitŭ şi împĕratulŭ vine pe la Găina, — aşa tractéză şi cu noi.

Era pe la 6—7 óre séra, când stamŭ de vorbă cu cei presenţĭ întrebândŭ şi vrêndŭ a-mĕ informa de tóte. Câmpenii şi totŭ împrejurulŭ era într'o activitate febrilă. Era greu ca înaltulŭ óspe sĕ vină pe la „Găina“ la Câmpenĭ, de-óre-ce nu erau căi bătute, decâtŭ o cărare. Apoi se sciea, că Majestatea Sa vine c'o suită de 40—50 persóne. Unde se găsia acum o casă, ca sĕ încapă atâtea persóne la o cină comună?

I. Axente Severu.

(Va urma.)

o plapomă de perĭ de cămilă, o cască de piele, pantofi, trei părechĭ de şoşonĭ, bastóne etc.

Unŭ omŭ originalŭ i-a trimisŭ o sabiă cu inscripţia: „Implântată în Francesĭ la 1813“. O damă numai puţinŭ originală i-a trimisŭ o cutiă de ace cu gămăliă. La acestea mai trebue sĕ adăogămŭ 131 de tocurĭ, 53 de călimărĭ şi chiar 83 de fotografii ale unorŭ persóne cu totulŭ necunoscute, carĭ au credutŭ, că e de datoria lorŭ de a-i trimite portretulŭ însoţitŭ de o dedicaţiă. 30 scriitorĭ germanĭ i-au trimisŭ operile lorŭ complecte. Alţĭ 11 s'au mulţumitŭ sĕ-i trimită operile alese. 28 de oraşe au trimisŭ adrese pe materii preţióse. Adresa oraşului din Münich e gravată pe o placă de aurŭ. 20 de persóne pióse i-au trimisŭ biblii. O femeiă bĕtrână de 75 de anĭ i-a trimisŭ o corónă funerară, ce era destinată pentru propriulŭ ei mormêntŭ. Ceea ce a trebuitŭ sĕ procure multă plăcere prinţului de Bismarck a fostŭ o statuetă a lui Ludovicŭ alŭ II-lea de Bavaria, trimisă de unŭ credinciosŭ din Augsbourg.

In fine o grupă de admiratorĭ din Lübeck i-a trimisŭ monumentulŭ Niederwald făcutŭ de macaróne.

Producţiunĭ şi petrecerĭ.

Vinerĭ în 19 l. c. va da unŭ concertŭ în sala de concerte din locŭ cântăreţulŭ dela opera reg. saxonă, d-lŭ Albert *Stritt*, cu concursulŭ d-lui profesorŭ Lassel şi a d-şórelorŭ Frieda Schnel, O. Kugler (sopranŭ) şi d-şóra Ella Hesshaimer (violină). Bilete se potŭ căpăta în librăria W. Hiemesch şi în diua concertului la cassă. Fotelŭ: 1 fl. 50, cercle: 1 fl. 20, balconŭ: 1 fl. 50, rangulŭ I: 1 fl., parterŭ: 80 cr., statŭ: 60 cr., studenţii: 40 cr. Inceputulŭ la 8 óre séra.

*

Prestidigitatorulŭ Luis *Peterky* va da două representaţiunĭ mâne şi poimâne, în diua primă şi a doua de Pascĭ în, berăria oraşului. Inceputulŭ la $7^1/_2$ óre séra. Intrare liberă.

*

Marţĭ în 16 l. c. va arangia în sala otelului „Centralŭ“ d-lŭ Iuliu *Iaschik* cu corulŭ sĕu de fetiţe o serată musicală. După producţiune va urma dansŭ. Inceputulŭ la 8 óre séra. Intrarea de persónă 70 cr. pentru studenţĭ 40 cr.

*

Societatea sodalilorŭ românĭ din Braşovŭ va da o *producţiune şi petrecere colegială*, Lunĭ, în 3 Aprilie st. v. 1895 (a doua di de Pascĭ) în sala „Hotelului Centralŭ Nr. 1“. Inceputulŭ la 7 óre séra. După producţiune urméză dansŭ, începêndŭ cu „Căluşarulŭ“ şi „Bătuta“. Intrarea: de persónă 60 cr. Bilete se potŭ căpĕta la D. D. Eremias, la Librăria Nicolae I. Ciurcu, la Casina Română şi séra la casă. Ofertele marinimóse se vorŭ chita publice.

Programa: 1) Musica; 2) „Coróna Moldovei“, de N. Popovicĭ, esecutatŭ de corulŭ Sodalilorŭ; 3) Music ; 4) „Declamaţiune“, de I. Furnică; 5) „Bobocele şi inele“, de I. Vidu, esecutatŭ de corulŭ Sodalilorŭ; 6) Musica. — „*O nópte furtunósă*“, comedie în 2 acte, de I. Caragiale.

*

Societatea de lectură a tinerimei dela institutulŭ pedagogico-teologicŭ ort. rom. din A r a d ŭ va arangia o *şedinţă festivă* în Dumineca Tomei, (9/21 Aprilie c.) în sala cea mare a seminarului. Inceputulŭ la 6 óre séra. In numele societăţii: Vasilie C. Romanulŭ, v.-preşi.; George Ciuhandu, secretarŭ.

Programa: 1) „Christosŭ a înviatŭ“, corŭ bărbătescu; 2) „Cuvêntŭ de deschidere“, rostitŭ de V. C. Romanulŭ, v.-preşedintele societăţii; 3) a) „Sântŭ“, b) „Pre Tine Te lăudămŭ“, terţete bărb. de G. I. Stefanescu; 4) „Creştinismulŭ în serviciulŭ omenimei“, disertaţiă de Gerge Ciuhandu, cl. c. II. 5) „Intre piatra Detunata“, corŭ bărbătescŭ de G. Dima; 6) Actulŭ II scena I. din „Despotŭ Vodă“, tragedie de V Alexandri, declamaţiune de Procopiu Givulescu cl. c. I.; 7) a) „Doine“ esecutate solo pe violină de Trifonŭ Lugoşanŭ, cl. c. I. b) „Crişana“, melodie pop. de dansŭ, esecutată de orchestra seminarială; 8) „Luptele şi biruinţa bisericii Domnului“, disertaţie de Iónŭ Plavoşinŭ, cl. c. III. 9) „Lacrimĭ şi suspine“, romanţă, cuvinte de N. Vieroşanu, musică de G. Carlson, esecutată de Procopiu Givulescu (voce), Trifonŭ Lugoşanŭ (violon-cello) şi Liviu Raţiu (cimbală) clericĭ; 10) „Spusu-mi-a frunda de vie“, corŭ mixtŭ, din „Musa Română“; 11) „Murgu şi fata lui“, poesie de Vasile R. Buticescu, declamată de Stefanŭ Roja, ped. c. IV. 12) „Hora Severinului“, corŭ bărb. de C. Porumbescu; 13) „Marşŭ“, esecutatŭ de orchestra seminarială.

*

Societatea de lectură teologică-pedagogică *„Ioanŭ Popasu“ din Caransebeşŭ* va arangia o *şedinţă festivă* la Dumineca Tomei (în 9/21 Aprilie c.) în sala „Reuniunei de cântărĭ“. Inceputulŭ la 4 óre p. m. Pentru societate: Iosifŭ Curuţĭ, vice-preşedinte; Ales. Munteanu, secretarŭ. Oferte benevole în folosulŭ societăţii se primescŭ cu mulţămită şi se chitéză pe calea publicităţii.

*

Producţiune teatrală se va da la A r a d ŭ din partea *tinerimei meseriaşe române din Aradŭ*, sub conducerea învĕţătorului Nic. Stefu, în 9/21 Aprilie 1895, la „Dumineca Tomii“, în sala „Krispin“ (strada Deák-Ferencz). Scopulŭ: ajutorarea învĕţăceilorŭ meseriaşĭ românĭ lipsiţĭ de mijlóce. După producţiune jocŭ, care se va începe cu „Căluşerulŭ“ şi „Bătuta“ sub conducerea vătafului Iustinŭ Olariu. Pentru comitetulŭ arangiatorŭ: Petru Truţia, preşedinte. Inceputulŭ la $8^1/_2$ óre séra. Intrarea: Loculŭ I: 1 fl. 50 cr.; II: 1 fl. 20 cr.; III: 80 cr.

Din partea diletanţilorŭ românĭ se va juca piesa: „*Cinelŭ-Cinelŭ*“, comedie cu cântece într'unŭ actŭ, de V. Alexandri. Persónele vorŭ fi representate prin d-nii: Nic. Haiducŭ; d-rele: Emilia Opreanŭ, Elena Măceanŭ, Florica Stoianŭ şi d-lŭ Mihaiu Bila.

*

Balŭ în Dêrste. A doua di de Pascĭ, în 15 Aprilie 1895, se va arangia unŭ balŭ românescŭ în hala cea mare de bere (Zell) în Dêrste. Intrarea de persónă 50 cr. v a. Inceputulŭ la 7 óre séra. — La acestŭ balŭ învită cu totŭ respectulŭ Ludovicŭ *Trepches*, restauratorŭ. — Comitetulŭ balului e compusŭ din d-nii: Ioanŭ Aldulea, Toma Boroşŭ, Dumitru Voina, Ştefanŭ Popovicĭ, Const. Morcaşŭ, Alecse Seceleanu, Dumitru Moşa, Stefanŭ Muscalŭ, Neculae Irimie, Neculae Barbu, Alecse Aldulea, Const. D. Marcheşŭ.

*

Tinerimea română din Hăghigŭ va arangia Marţĭ în 4/16 l. c. o producţiune cu dansŭ în „sala din délŭ“ de acolo. Preţulŭ intrărei: de persónă 40 cr., de păreche 60 cr., de familiă 80 cr. Programa: 1) „Arvinte şi Pepelea“ piesă teatrală de V. Alexandri, jucată de d-niĭ C. Davidŭ I. Iacobŭ şi M. Tampa; 2) O declamaţiune 3) „Mugurŭ mugurelŭ“ solo de A. Bucşa. După producţiune urméză dansŭ

Literatură.

In tipografia diecesană din Gherla a apărutŭ: **Preotulŭ ca ministru alŭ Sacramentului penitenţei**, tractatŭ teoreticŭ-practicŭ, prelucratŭ de *Arghirobarbu*, cu permisiunea superiorilorŭ. Preţulŭ 1 fl. (trimisŭ prin poştă 1 fl. 10 cr.) In raportŭ cu mărimea opului, care conţine 207 pag. formatŭ mare şi tiparŭ compresŭ, preţulŭ e forte ne'nsemnatŭ. Scopulŭ opului este de-a servi ca unŭ manualŭ şi povăţuitorŭ mai alesŭ pentru preoţii tinerĭ, carĭ ca confesorĭ au de-a se lupta cu multe greutăţĭ la administrarea sacramentului penitenţei.

*

Memorii din 1848/49 de Vasilie Moldovanŭ, broşură elegantă, de 11 cóle, format 8⁰. Preţulŭ unui esemplarŭ e: **50 cr.** séu **1 corónă**, plus 5 cr. porto poştalŭ; pentru România şi strĕinătate *1 francŭ 50 banĭ*. Comandele se potŭ face la adresa: *Traianŭ H. Popŭ*, publicistŭ, *Braşovŭ* (Brassó) séu la *administraţia „Gazetei Transilvaniei“*. Domnii abonenţĭ ai „Gazetei“ îşĭ potŭ procura acéstă scriere *de-odată cu reînoirea abonamentului trilunarŭ la foiă.*

*

In editura librăriei Carolŭ Müller din Bucurescĭ (Calea Victoriei 53) au apărutŭ de curêndŭ următórele cărţĭ: **Unŭ anŭ de luptă**, de *A. Vlăhuţă.* Conţine vre-o 34 de scriei felurite. Preţulŭ 2 lei 50 banĭ.

Poveste tristă, romanŭ de François *Coppée*, tradusŭ de *Dumitru Stăncescu*; 116 pag. Preţulŭ 1 leu 50 banĭ.

Epigrame, de *Radu T. Rosetti.* Ediţia II. Preţulŭ 2 lei.

*

In tipografia G. A. Lăzăreanu din Bucurescĭ (Str. Episcopiei 3) a apărutŭ: **George Stephonsen** (inventatorulŭ locomobilei şi alŭ căilorŭ ferate), **viéţa şi operele sale.** Conferinţă ţinută în şedinţa publică a societăţii sciinţifice literare „Tinerimea Română“, urmată de o dare de sémă asupra societăţii de ajutorŭ reciprocŭ a funcţionarilorŭ căilorŭ ferate române, de *Iónŭ G. Neamţu.* Preţulŭ 1 leu.

*

Aliteraţiunea în limbile romanice este titlulŭ unei nouĕ cărţĭ, apărute în *tipografia naţională* din Iaşĭ (Str. Alexandri 11). Autorulŭ ei este d-lŭ *Ovidiu Densuşianu.* Form. mare 8⁰ de 96 pag. Preţulŭ 1 leu 50 banĭ.

ECONOMIA.

Gunoiulŭ şi Plugăritulŭ.

„In natură nimicŭ nu se perde, nimicŭ nu se creéză, ci totulŭ este numai o schimbare neîntreruptă a materiei şi a puterei“. Cuvintele acestea le-a rostitŭ învĕţatulŭ chemistŭ francesŭ Lavosier, cercetândŭ şi analisândŭ modulŭ de nutrire alŭ animalelorŭ şi alŭ plantelorŭ.

In adevĕrŭ, plantele se nutrescŭ în două felurĭ: prin foi şi prin rădĕcinĭ. Prin foi (organe) primescŭ nutremêntŭ din aerŭ şi din umedelele lui, precum e azotulŭ, oxigenulŭ carbogenul şi hidrogenulŭ; acesta se numesce şi *nutremêntŭ organicŭ.* Er prin rădĕcinĭ primesc nutremêntŭ din leşiile (acidele), ce se află în pămêntŭ, precum e sarea, ferulŭ, cenuşa şi altele; acesta se numesce şi *nutremêntŭ anorganicŭ.*

Nutremêntulŭ anorganicŭ (din leşii) alŭ plantelorŭ servesce la formarea lemnului, ér celŭ organicŭ (din umedele) la respirare (rĕsuflare). Cum-că plantele se nutrescŭ şi prin foi, se póte convinge orĭ şi cine, décă primăvara va lega peste mijlocŭ, cu o aţă, unŭ pomişorŭ mai tînĕrŭ, după care va vedé, că pomulŭ va face o umflătură de-asupra legăturei. Acéstă umflătură se face din nutremêntŭ, pe care pomulŭ îlŭ primesce prin frundele sale.

Precum nutremêntulŭ plantelorŭ e de două felurĭ, aşa e şi alŭ animalelorŭ. Nutremêntulŭ organicŭ (din plante) alŭ animalelorŭ se preface după nutrire în carne şi óse ér cel anorganic (din leşii) neputêndu-se mistui în stomaculŭ lorŭ, ese sub formă de balegĭ, pentru a servi mai departe ca nutremêntŭ plantelorŭ. Astfelŭ a întocmitŭ bunulŭ Creatorŭ natura, ca animalele după nutrire sĕ dea o parte din nutreţulŭ mâncatŭ érăşĭ plantelorŭ, dela carĭ l'au fostŭ primitŭ, adeverindu-se acésta şi prin cuvintele citate mai susŭ, că: „în natură nimicŭ nu se perde, nimicŭ nu se creéză, ci totulŭ este numai o schimbare neîntreruptă a materiei şi a puterei“.

Plugarii învĕţaţĭ au mai aflatŭ, că jumătate din nutreţulŭ uscatŭ, cu care se nutrescŭ vitele, se preface în balegĭ, ér cealaltă jumĕtate în carne şi óse. La vitele rumegătóre 100 chilograme de balegĭ conţinŭ cam 84 chgr. apă şi 16 chgr. nutreţŭ uscatŭ, ér udulŭ conţine cam 95 chgr. apă şi 5 chgr. nutreţŭ uscatŭ. La cai 100 chgr. balegĭ conţinŭ cam 76 chgr. apă şi 24 chgr. nutreţŭ uscatŭ, ér udulŭ cam 90 chgr. apă şi 10 chgr. nutreţŭ uscatŭ. Celŭ mai apătosŭ gunoiu este celŭ de porcĭ şi de bivolĭ; celŭ mai cu putere este celŭ dela vitele puse la îngrăşatŭ, ér celŭ mai caldŭ e dela oi şi cai.

Gunoiulŭ dela oi şi cai, fiind mai caldŭ, e bunŭ pentru pămênturile mai recĭ şi lutóse; celŭ dela vitele rumegătóre, pentru pămênturile năsipóse şi văróse, ér celŭ dela porcĭ şi bivolĭ, pentru pămênturile mai grase séu humóse

Gunoiulŭ próspĕtŭ nu e bunŭ la sĕmĕnăturile de tómnă, de-óre-ce cuprinde în sine nisce ciupercuţe (sporĭ, sĕmênţă) de tăciune, carĭ lipindu-se pe grăunţe, le facŭ şi pe acestea de producŭ tăciunele de grâu, séu córnele din săcară; elŭ însĕ este bunŭ la sĕmĕnăturile de primăvară, precum e cucuruzulŭ, cartofulŭ, ovĕsulŭ, orzulŭ, bobulŭ, măzărichea, trifoiulŭ şi altele.

Aşternutulŭ, care se întrebuinţéză sub vite, pentru a suge udulŭ şi balegile mai moi, póte consta din: paie de grâu séu sĕcară, orzŭ, ovĕsŭ, rogozŭ séu frunde de arborĭ. Celŭ mai bunŭ aşternutŭ este celŭ din paie de grâu şi sĕcară, de-óre-ce acestea au golurĭ mai marĭ, ca celelalte, şi astfelŭ potŭ absórbe mai multe părţĭ moi din udŭ şi balegĭ.

Pentru o vită mare, se socotescŭ, ca aşternutŭ, cam patru chilograme de paie pe di, ér pentru unŭ viţĕlŭ numai pe jumĕtate atâta. Unŭ chilogramŭ paie de grâu séu sĕcară, absórbe câte patru litre de udŭ; cele de ovĕsŭ şi orzŭ numai jumĕtate atâta, ér rogozulŭ şi frundele arborilorŭ, ne-avêndŭ golurĭ marĭ, abia absorbŭ câte unŭ litru.

Cu câtŭ se lasă aşternutulŭ mai multŭ sub vite, cu atâtŭ se face gunoiulŭ mai bunŭ, de-óre ce golurile paielorŭ au timpŭ de ajunsŭ pentru a-se umplé cu udŭ şi balegĭ moĭ, şi ast-felŭ potŭ ajuta mai curêndŭ descompunerea şi fierberea lui. De aceea uniĭ plugarĭ învĕţaţĭ recomandă, ca gunoiulŭ sĕ nu se scótă aşa desŭ de sub animale, ci numai de câte două-trei orĭ pe anŭ. In asemenea casurĭ grajdurile ar trebui făcute mai înalte şi mai afunde, cu eslile mişcătóre, ca acestea sĕ se pótă ridica şi slobozi, când cere trebuinţa.

In împrejurările, în carĭ se află plugarii noştri însĕ, aşa ceva e fórte greu; este de ajunsŭ, décă gunoiulŭ se lasă sub vite până când credemŭ, că aşternutulŭ s'a umplutŭ bine de udŭ şi balegĭ mai moi, pentru-că neîntêmplându-se acésta şi scoţêndu-se aşternutulŭ sĕcŭ pe grămadă, gunoiulŭ se mucedesce. Pentru a încungiura acésta, este bine a face grămada de gunoiu ceva mai afundă în pămêntŭ şi cam în dosŭ, unde sĕ fiă ferită de vênturĭ şi sóre, apoi e bine a arunca din când în când pe ea udulŭ, ce se scurge din gunoiu séu grajdŭ, ér érna sĕ se arunce câte-odată şi zăpadă, décă presupunemŭ, că gunoiulŭ nu are destulă umedélă, ca sĕ pótă ferbe; mai departe e bine a planta în jurulŭ grămezei şi câţĭ-va dudĭ (trăgarĭ), carĭ prin umbra lorŭ încă împedecă aborirea (evaporarea) materiilorŭ nutritóre din elŭ.

Precum este păgubitorŭ a arunca gunoiulŭ, când se scóte de sub vite cu furcoiulŭ în tóte părţile, a lăsa udulŭ sĕ se scurgă din grajdŭ fără a-lŭ întrebuinţa unde-va, séu a lăsa sĕ se scurgă mustulŭ din grămadă pe uliţe: totŭ aşa de păgubitorŭ pentru plugăritŭ este şi a duce gunoiulŭ pe câmpŭ şi acolo a-lŭ lăsa în grămejóre micĭ timpŭ uitatŭ

în arşiţa sórelui, espusŭ vênturilorŭ şi ploilorŭ, pană când aburesce din elŭ tótă materia nutritóre (amoniaculŭ).

Lucră deci tare greşitŭ acei plugarĭ, carĭ socotescŭ gunoiulŭ vitelorŭ ca o materiă nefolositóre séu molestătóre, de care voescŭ a se scăpa câtŭ mai curêndŭ şi cu orĭ ce preţŭ. Unii ca aceştia se asémĕnă nebunului din poveste, care arun cându-şĭ punga cu banii într'o apă mare, strigă, că elŭ pere de fóme. Aşa şi plugarii, carĭ cadŭ în astfelŭ de greşelĭ, se căescŭ, că ei au dusŭ atâtea şi atâtea carĕ de gunoi la câmpŭ şi totuşĭ au avutŭ o recoltă slabă. Veḑi bine, că recolta a fostŭ slabă, décă gunoiulŭ a fostŭ rĕu.

(Va urma).

Din „Inţelepciunea Brahmanului".

(Sentinţe, de *Fr. Ruckert*)

Bogatulŭ în streinĭ e peste totŭ acasă,
Sĕraculŭ e streinŭ în propria lui casă.

— —

De te-ai arsŭ vr'odat' cu lapte
Inghiţindu-'lŭ prea ferbinte,
Vei sufla chiar şi în zară,
Laptele ţinêndu-'lŭ minte.

— —

Ospetărie-i lumea, la care către séră
Unŭ călăreţŭ opresce şi'n ḑorĭ elŭ plécă éră;
Plăcerea lumiĭ, flóre: de vreme înfloresce,
Păn' nu se face séră, sêrmana, vestejesce.

— —

Inima-'ţĭ dedă sĕ pórte o durere ardĕtóre,
Luminări-'ĭ arde capulŭ, dér se vaetă ea óre?
Din materiă curată tăcêndŭ arde păn'se stinge
Céră, fitilŭ nu-'sŭ curate, décă-'n ardere
[ea plânge.

— —

Chiar şi trupulŭ mi-'lŭ voiu cere
Inapoi dela ţĕrînă,
Căcĭ nu vreu sĕ putrezéscă
Din ce am nicĭ o fărêmă.

Haina, ce-am lăsatŭ în grópă,
Cum toţii facŭ, la soróce,
Imbrăca-o-voi eu éră,
Décă somnulŭ mi-'lŭ voiu cóce.

Va fi totŭ vechia mea haină,
Dér ca nouă de curată, —
Peste nópte grijì mama
La copilŭ s'o dea spălată.

Braşovŭ.

I. Prişcu.

HIGIENA.

Sugiulŭ.

Pin cuvêntulŭ *sugiu* înţelegemŭ inflamaţiunea unui degetŭ dela mână, care se sfîrşesce prin cócere, făcêndŭ multŭ puroiu. Sugiulŭ se póte isca dintr'o simplă sgărietură, o tăietură séu o simplă lovire, dér cele mai adeseorĭ pricina lui este o înţepătură, mai cu sémă când este făcută cu unŭ instrumentŭ murdarŭ, cum ar fi unŭ acŭ ruginitŭ, unŭ cuţitŭ de bucătăriă plinŭ de sânge, séu cu corpŭ strĕinŭ, cum ar fi o ţandură de lemnŭ séu de metalŭ, etc., care a rĕmasŭ în rană şi acésta s'a închisŭ peste elŭ.

Sugiulŭ începe în tot-déuna prin o durere la vêrfulŭ degetului, care durere este adêncă, viă, neîntreruptă, mărită din timpŭ în timpŭ prin svîcniturĭ strajnice. Acéstă durere cresce din ḑi în ḑi, dândŭ simţirea de arsură, seu a unei suliţe, care s'ar înfunda în degetŭ, nelăsândŭ bolnavului nicĭ o linişte, nicĭ o urmă de somnŭ. In acestŭ timpŭ degetulŭ ia o colóre roşie-albastriă, şi se umflă aşa de multŭ, în câtŭ devine diformŭ. Din pricina durerei celei marĭ şi a lipsei de somnŭ, bolnavulŭ capĕtă frigurĭ, are sete mare, lipsă de poftă de mâncare şi gură rea.

Forma cea mai gravă o ia sugiulŭ atuncĭ, când inflamaţiunea este adêncă până la osŭ, care póte la rêndulŭ lui sĕ se distrugă, sĕ devie *osŭ mortŭ,* séu *colţŭ de lupŭ,* după cum se ḑice la ţéră. Décă însĕ bolnavulŭ se caută de vreme, lucrurile nu ajungŭ aci, sugiulŭ nu se duce aşa adêncŭ, nu atacă osulŭ, nu produce frigurĭ, şi deşi este fórte durerosŭ, elŭ rĕmâne numai pe deasupra.

Trebue dér sĕ ne dămŭ tóte silinţele, ca sĕ oprimŭ sugiulŭ câtŭ se póte mai iute din mersulŭ lui. Pentru acésta trebue sĕ ţinemŭ degetulŭ în cea mai mare nemişcare, ţinêndŭ mâna legată pe peptŭ. De mai multe-orĭ pe ḑi sĕ ţinemŭ mâna în apă călduţă cu tărîţe, séu în apă de socŭ, séu de nalbă, totŭ călduţă, câte o jumĕtate de óră, ér dela o baiă până la cealaltă sĕ punemŭ cataplasme de făină de porumbŭ; aceste cataplasme trebue sĕ cuprindă nu numai degetulŭ, ci o parte şi din mână. Prin aceste mijlóce micşorămŭ durerea, dândŭ une-orĭ îndĕrĕtŭ sugiulŭ, cu tóte că cele de mai multe orĭ acésta nu se póte, şi elŭ cóce, face puroiu.

O dată ce sugiulŭ a coptŭ, numai decâtŭ trebue deschisŭ printr'o tăeitură şi deşertatŭ de totŭ puroiulŭ. Cu câtŭ tăietura se face mai din vreme, cu atâtŭ ea împedecă ca inflamaţia sĕ se întindă mai departe, la restulŭ mânei, la pumnŭ şi chiar la antebraţŭ, dândŭ astfelŭ nascere la suferinţe cu multŭ mai grave. După deschidere, sugiulŭ se spală cu acidŭ fenicŭ (2 la sută), se pune prafŭ de iodoformŭ şi se légă cu vată şi cu o faşe mică. Lucrulŭ acesta îlŭ facemŭ în tóte ḑilele până la vindecare.

(„*Ap. Săn.*")

P O V E Ţ E.

Intrebuinţarea urzicei ca alimentŭ pentru vite. Urzica este o hrană fórte bună pentru vite. Ea sporesce laptele vacilorŭ şi caprelorŭ, îlŭ face mai bunŭ, şi mai dulce, şi chiar dă smântână mai multă. Primăvéra trebue tunsă urzica şi lăsată sĕ se veştejască puţinŭ la aerŭ. Amestecată pe urmă în proporţiă, o parte de urzică şi trei părţĭ de fênŭ şi de paie, nu înţépă limba vitelorŭ, carĭ o mănâncă cu lăcomiă.

*

Foile de viţă. Se întrebuinţéză multŭ foile de viţă spre a înfăşura fructele, untulŭ, carnea séu vênatulŭ când se espediéză şi chiar la mâncărĭ, ca de es. sărmăluţe (gălusce) etc. S'a recunoscutŭ, că acéstă procedere nu mai este fără pericolŭ, de când se întrebuinţéză prin vii sulfatulŭ de cupru în contra parasiţilorŭ ei. Foile păstréză în ele puţinŭ dintr'acéstă aramă, alŭ cărui amestecŭ cu acidulŭ fructelorŭ forméză acetatulŭ de cupru, o otravă teribilă. Prin urmare este necesarŭ, de a se spăla în multă apă foile de viţă, carĭ se întrebuinţéză la espediţii, însĕ la mâncărĭ este mai bine, décă nu se întrebuinţéză de locŭ.

*

Ce trebue făcutŭ spre a nu obosi ochii? Când citescĭ orĭ coşĭ, orĭ compunĭ, orĭ facĭ vre'o lucrare mai grea, trebue se ridicĭ ochii din timpŭ în timpŭ, de pe lucrare, şi sĕ privescĭ împrejurulŭ tĕu. Făcêndŭ astfelŭ din ḑece în ḑece minute se va observa, că încordorea, muschilorŭ va fi mai mică, şi că ochii se vorŭ obosi multŭ mai puţinŭ, ér sângele va circula mai bine.

*

Curgere de sânge. Din pricina şederei îndelungate la căldură, în sóre, precum şi din alte pricinĭ, curgerile de sânge pe nasŭ suntŭ forte dese. Unŭ mijlocŭ simplu şi fórte bunŭ pentru a opri sângele, care curge pe nasŭ, este de a pleca capulŭ înainte, de a ridica în susŭ mâna din aceeaşĭ parte cu nara sângerândă, şi cu cealaltă mână a apăsa pe nare, impedecândŭ sângele de a curge. In scurtŭ timpŭ, sângele opritŭ astfelŭ se închégă şi scurgerea încetéză. Numai câtŭ în asemenea împrejurare bolnavulŭ trebuesĕ se feréscă de a-şĭ sufla nasulŭ timpŭ de douĕ óre, căcĭ sângele se póte porni din nou şi atuncĭ scurgerea devine multŭ mai puternică şi mai grea de opritŭ.

*

Cojile de ouĕ. La ţéră mai cu sémă se potŭ vedé cojile de ouĕ aruncate în gunoiu. Asta'i mare greşélă din punctulŭ de vedere agricolŭ, fiind-că conţinutulŭ vărosŭ alŭ ghiocilorŭ de ouĕ dă unŭ folosŭ mare în hrana puilorŭ, purceilorŭ şi viţeilorŭ, nu numai pentru ósele acestorŭ animale, dér şi pentru-că ajută găinilorŭ sĕ facă ouĕ şi ajută şi crescerea purceilorŭ şi viţeilorŭ. Cojile de ouĕ trebue pisate şi amestecate cu nutreţŭ.

*

Alesulŭ grânelorŭ pentru sĕmênţă. In cultura cerealelorŭ, precum şi în a legumelorŭ, este faptŭ doveditŭ, că sĕminţele, după unŭ timpŭ órecare trebue renoite. Insĕ la schimbarea acésta, omulŭ are sĕ ia în băgare de sémă, că esistă grâne, carĭ potŭ servi la reproducţiune, ér altele de mai puţină valóre, ale cărorŭ tăriă şi resistinţă contra influinţei climei e mică, suntŭ slabe şi nu potŭ servi la reproducţiune. După lungĭ esperinţe s'a constatatŭ, că grâulŭ, care cresce pe cóste, în pămêntŭ mai puţinŭ grasŭ, este ceiŭ mai bunŭ pentru sĕmênţă. Lucrulŭ acesta se póte esplica fórte uşorŭ. Pe córstă pămêntulŭ este mai puţinŭ productivŭ, şi tot-déuna cam uscatŭ în timpulŭ verei, de aceea plantele, carĭ crescŭ pe ea, potŭ suporta frigurĭ mai aspre, decâtŭ cele de pe şesŭ, se desvóltă în modŭ mai naturalŭ, şi productele pe carĭ le dau, suntŭ mai apte pentru reproducţiune, decâtŭ grânele produse în pămêntŭ grasŭ, carĭ, ca şi animalele grase, nu suntŭ bune la reproducţiune.

*

Sobolii, furnicile şi muşinóele de pe fênaţe. Pe multe fênaţe sobolii şi furnicile facŭ marĭ neajunsurĭ prin scóterea de muşinóie, carĭ pe timpulŭ cositului ierbii strică uneltele şi în jurulŭ lorŭ nu se póte cosi bine iarba. Muşinóele acestea, sporindu-se din anŭ în anŭ, detragŭ fórte multŭ din preţulŭ fênaţelorŭ. Dér cu tóte acestea vedemŭ, că cei mai puţinĭ economĭ de-ai noştri îşĭ dau silinţa, ca sĕ le depărteze. Celŭ mai potrivitŭ timpŭ pentru depărtarea muşinóelorŭ, este primăvéra, ér modulŭ de a-le depărta este următorulŭ: săpămŭ muşinoiulŭ de jurŭ împrejurŭ cu hârleţulŭ, apoi adêncindŭ unélta acésta câtŭ se póte de tare la rădĕcina lui, scótemŭ muşinoiulŭ. Din stratulŭ de pămêntŭ întorsŭ, luămŭ atâta, câtŭ se umple gaura şi o bătucimŭ bine. Astfelŭ pe pămêntulŭ acesta próspĕtŭ va cresce iarbă şi fênaţulŭ va fi albŭ, frumosŭ şi lipsitŭ de muşinóie. Totŭ aşa facemŭ şi cu muşinóele de furnicĭ, însĕ la aceste turnămŭ în gaură soluţiune de vitriolŭ de fierŭ, care omóră furnicile. Soluţiunea se prepară aşa, că în 20 litri de apă solvimŭ 2 chilo vitriolŭ de fierŭ, ér fluidulŭ preparatŭ ast-felŭ îlŭ turnămŭ în 200 litri apă, din care apoi punemŭ câte-o litră în fiă-care gaură.

MULTE ŞI DE TOATE.

Presimţirea cutremurului de pămêntŭ la animale.

Cu ocasiunea celorŭ douĕ marĭ cutremure de pămêntŭ, carĭ au pustiitŭ în Aprilie anulŭ trecutŭ Locrisulŭ, a făcutŭ Dr. G. Scuphos observărĭ interesante asupra presimţului animalelorŭ şi a fricei, ce o arată ele înainte de cutremurŭ. Mai alesŭ cu ocasiunea cutremurului din Vinerea mare, cânii orăşelului Martino erau într'o agitaţiune fórte mare. Câte-va secunde înainte de cutremurŭ ei începură a urla, precum facŭ cânii, carĭ nu potŭ suferi musica. Urletulŭ, ḑice Scuphos, dură întrégă nóptea, era unŭ chaosŭ îngrozitorŭ: de-oparte sguduirile necontenite ale pămêntului, de altă parte urletele sfăşietóre de urechĭ ale cânilorŭ.

O pisică, care se afla într'o colibă de lemnŭ a unui lucrătorŭ, începù câte-va secunde înainte de cutremurŭ a miorlăi şi a-se văeta, şi în decursulŭ cutremurului săria de pe unŭ obiectŭ pe altulŭ.

Adevĕraţii prevestitorĭ ai cutremurilorŭ celorŭ marĭ, carĭ au începutŭ în nóptea Duminecei de Pascĭ, au fostŭ cocoşii, ale cărorŭ strigăte erau aşa de curióse în feliulŭ lor, încâtŭ se putea observa din ele o frică nemărginită.

Dela unŭ păstorŭ află Dr. Scuphos, că câteva minute înainte de cutremurŭ, în Sâmbăta de Pascĭ, orĭ câtŭ îşĭ dete elŭ şi soţii lui truda, nu fură în stare sĕ opréscă turma de oi şi pe cânĭ, dela fuga sĕlbatică spre munte. Numai după ce trecù cutremurulŭ, se întórseră éră şĭ de sine animalele înspăimêntate.

Dr. Scuphos îşĭ esplică apariţiunea acésta astfelŭ, că înainte de întrarea adevĕratului cutremurŭ, pămêntulŭ începe a se sgudui séu a tremura, dér aşa de încetŭ, încâtŭ ómenii nu simtŭ nimica, până când animalele, la carĭ unele simţurĭ suntŭ fórte desvoltate, simtŭ aceste sguduirĭ uşóre.

*

Unŭ uriaşŭ.

Se vede, că sĕminţia uriaşilorŭ încă nu s'a stirpitŭ cu totulŭ de pe pămêntŭ. Profesorulŭ francesŭ Brissaud, unulŭ dintre doctorii de frunte ai spitalelorŭ din Parisŭ, scrie, că a vĕḑutŭ la unŭ têrgŭ unŭ omŭ înaltŭ de 2 metri şi 20 centimetri. Până la vêrsta de 16 anĭ, elŭ crescuse în modŭ obicĭnuitŭ, dela 16 anĭ în susŭ însĕ a începutŭ a cresce aşa de tare, încâtŭ, când era de 21 anĭ, ajunsese înălţimea de mai susŭ, devenindŭ unŭ adevĕratŭ uriaşŭ. E peste mĕsură ososŭ, mânile îi ajungŭ mai până la glesne, umerii obrazului suntŭ peste mĕsură eşiţĭ înafară, fruntea-i e fórte îngustă, ér barba peste mĕsură mare şi desvoltată, aşa că uriaşulŭ sémĕnă fórte multŭ cu maimuţele, atâtŭ după forma dinafară, câtŭ şi în privinţa mişcărilorŭ. Până la etatea de 35 anĭ a fostŭ fórte sănĕtosŭ şi capabilŭ de muncă, atuncĭ însĕ s'a bolnăvitŭ, n'a mai fostŭ în stare sĕ muncéscă şi a începutŭ sĕ se arate la têrgurĭ pentru banĭ, storcêndŭ admiraţiunea tuturorŭ celorŭ ce-lŭ vĕdu.

O rĕsbunare ciudată.

Intr'una din nopţile trecute, la Parisŭ unŭ tênĕrŭ lucrătorŭ mecanicŭ, anume E. Voignier, a petrecutŭ séra la balulŭ din strada des Gravilliers, cu amanta sa, o spĕlătorésă, cu numele Maria Laurent. Cei doi amanţĭ eşiră împreună şi o luară spre strada Templului, însoţiţĭ de câţi-va amicĭ, carĭ audiră aprópe acéstă conversaţiă: — Te rogŭ! vino sĕ trăescĭ cu mine, dicea spĕlătorésa. — Tu scĭ fórte bine, că nicĭ nu potŭ, nicĭ nu vréu sĕ-mĭ părăsescŭ părinţiĭ, rĕspundea Voignier. In urmă amêndoĭ mergêndŭ înainte, se găsiră singurĭ la colţulŭ stradeĭ Beranger. In acelaşĭ timpŭ, strigăte desperate: „Ajutorŭ, tâlharulŭ"! se audiră; alergară şi găsiră pe spĕlătorésă înotândŭ într'unŭ lacŭ de sânge şi rănită de treĭ lovituri de cuţitŭ. Voignier fugi, dér fù prinsŭ.

Maria Laurent fù transportată la spitalulŭ st. Michel şi, cu tótă starea sa de slăbiciune, declară pe amantulŭ sĕu ca asasinŭ. Dér Voignier, întrebatŭ, protestă cu indignare, şi pare pănă acum, că povestirea sa este cea maĭ adevĕrată. Elŭ dice, că Maria Laurent, desperată, că refusă cu desĕvêrşire sĕ mérgă sĕ trăéscă împreună, s'a rănitŭ singură. Informaţiunile luate asupra luĭ suntŭ fórte bune, şi că este imposibilŭ ca sĕ fi făcutŭ cu cuţitulŭ, ce s'a găsitŭ în buzunarulŭ sĕu, rănile Marieĭ Laurent. De altă parte nu s'a maĭ găsitŭ altŭ cuţitŭ; se scie numaĭ, că spălătorésa a luatŭ unŭ cuţitŭ dela unŭ prietinŭ alŭ luĭ Voignier, dicêndŭ, că ilŭ ia pentru amantulŭ sĕu. Se pare, că Maria, într'unŭ accesŭ de desperare, s'a lovitŭ singură, şi că, pentru a se rĕsbuna contra amantuluĭ sĕu, l'a denunţatŭ ca asasinulŭ eĭ. Cu tóte acestea Voignier a fostŭ pusŭ la disposiţia justiţiei.

POŞTA REDACŢIUNEI.

D-lui *P. Lăpĕdatŭ*, în Nojagŭ. Noi te sfătuimŭ, sĕ nu-ţĭ maĭ facĭ cheltuelĭ zadarnice, căcĭ nu veĭ afla pe nimenea, care sĕ-ţĭ tipărésca lucrările d-tale. Nu-ţĭ maĭ perde timpulŭ cu *păscălia* şi cu *cartea visurilorŭ*, din carĭ nu poţĭ trage nicĭ unŭ folosŭ, ci maĭ bine cetesce nisce cărţĭ bune, orĭ vre-o gazetă bună românéscă, căcĭ în acestea maĭ uşorŭ îţĭ veĭ afla noroculŭ, decâtŭ în păscălii şi cărţĭ de visurĭ, carĭ suntŭ făcute numaĭ a ameţi capetele ómenilorŭ uşorŭ credĕtorĭ.

Proprietarŭ: **Dr Aurel Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

MARTIE are 31 dile. GERMĔNAR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	2 † **Sfintele Pasĭ**	14 † **Pascĭ Bunv.**
Lunĭ	3 † **Lunia Sf. Pascĭ**	15 † **Lunia Pasci.**
Marţĭ	4 Cuv. păr. Iosif	16 Irina
Mer.	5 M. Teod. şi Agat.	17 Rudolf
Joi.	6 C. păr. Eutichie	18 Apolon
Vin.	7 C. p. Geor. ep. M.	19 Antonia
Sâm.	8 S. Irod. Agav.	20 Sulpitius

Domnii abonenţĭ, carĭ încă nu şi-au reînoitŭ abonamentulŭ, suntŭ rugaţĭ a grăbì cu reînoirea, ca espedarea diarului sĕ nu sufere intrerupere.

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Cursulŭ pieţei Braşovŭ.

Din 13 Aprilie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.65	Vênd.	9.67
Argint român.	Cump.	9.60	Vênd.	9.64
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.66	Vênd.	—.—
Galbenĭ	Cump.	5.70	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	128—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	59 60	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	11.10	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Cursulŭ la bursa din Viena.

Din 14 Aprilie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4%	123.60
Renta de corône ung. 4%	99.45
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½%	126.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	104.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	124.20
Bonurĭ rurale ungare 4%	98.75
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.25
Imprum. ung. cu premii	162.50
Losurĭ pentru reg. Tiseĭ şi Segedin.	151.25
Renta de hârtie austr.	101 55
Renta de argint austr.	101.65
Renta de aur austr.	123.60
Losurĭ din 1860	158.75
Acţii de ale Băncei austro ungară.	1196.—
Acţii de-ale Băncei ung. de creditŭ.	464.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	404.50
Napoleondorĭ.	9.68
Mărcĭ imperiale germane	59.67½
London vista	122.15
Paris vista	48.35
Rente de corône austr. 4%	101.40
Note italiene	—.—

Tĕrgulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch.

La 8 Aprilie n. 1895

Starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 140.780 capete, la 9 Aprilie au întratŭ 2296 capete şi au eşitŭ 1002 rĕmânêndŭ la 10 Aprilie unŭ numĕrŭ de 142.074 capete.

Se noteză marfa: ungurăscă veche, grea dela 45.— cr. pănă la 46.— cr marfă ungurăscă tineră grea dela 48.— cr. pănă la 49.— cr., de mijlocŭ dela 46.— cr. pănă la 47.— cr. uşóră dela 46.— cr. pănă la 47.— cr.

Marfă ţĕrănéscă grea dela 45.½ pănă la 46.— cr. de mijlocŭ dela 45.— cr. pănă la 45½ cr. uşóră dela 45.— cr. pănă la 46.— cr.

Marfă sĕrbéscă, grea dela 46.— cr. pănă la 46½ cr. Transito, mijlociă grea dela 45.— cr. pănă la 45½ cr. transito uşóră dela 44.½ cr. pănă la 45.½ cr.

Porcii îngrăşaţĭ de unŭ anŭ dela —.— cr. pănă la — cr., îngrăşaţĭ cu cucuruzŭ dela — cr. pănă la — cr. Cântăriţĭ la gară cu —.— cr. la pănă — cr..

Cursulŭ losurilorŭ private

din 10 Aprilie 1895.

	cump.	vindc.
Basilica	8.20	8.60
Creditŭ	201.50	202 —
Clary 40 fl. m. c.	58.75	59.75
Navig. pe Dunăre	150.—	160.—
Insbruck	27.—	—.—
Krakau	27.—	28.—
Laibach	24.—	25.—
Buda	63.—	64.50
Palffy	59.—	59.75
Crucea roşie austr.	17.50	17.80
dto ung.	11.70	12.20
dto ital.	13.—	13.50
Rudolf	23 75	24 75
Salm	71.50	73 50
Salzburg	26.50	27.50
St. Genois	72.75	74.—
Stanislau	42.75	46.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	150.—	—.—
dto 4% 50	70.—	—.—
Waldstein	55.—	57.—
Sêrbescĭ 3%	43.75	44.25
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	132 —	133.—

Bursa de Bucurescĭ

din 10 Aprilie n. 1895.

Valorĭ	Do-bênda.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	100.—
Renta amortisabilă	5%	" "	98.—
" " (Impr. 1892	5%	Ian.--Iul.	99 —
" " din 1893	5%	" "	99.—
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	94.½
" " (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	88.½
" " (Impr. de 50 mil.	4%	" "	88 ¼
" " (Imp. de 274 m 1890	4%	" "	89.⅜
" " (Imp. de 45 m. 1891	4%	" "	88 ½
" " (Im. de 120 iul. 1894	4%	" "	88 ½
Oblig. de Statŭ (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	102 ⅝
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	280.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.--Iul.	96.—
" " " din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
" " " din 1890	5%	Mai-Nov.	97 —
Scrisurĭ fonciare rurale	5%	Ian.-Iulie	92 ½
" " urbane Bucurescĭ	6%	" "	101 ½
" " " "	5%	" "	88 ¾
" " " Iaşĭ	5%	" "	80.—
Oblig. Soc. de basalt artificialŭ	6%	" "	95.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Naţion. ult. div. 86.—	500	într. v.	1532.
Banca agricolă	500	150 v.	134 —
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	493.—
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	430 —
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	370.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	145. —
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	" "	108. —
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " 2 em. u. d. 0	1000	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	" "	—.—
„Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30 %	1000	" "	—.—
Societ. p. const. de Tramways	200	" "	—.—
20 francĭ aurŭ			20 05

SCOMPTURĬ:

Banca naţ. a Rom.	6%	Paris	2½%
Avansurĭ pe efecte	7%	Petersburg	4⅓%
Casa de Depunerĭ	7½	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	4%	Elveţia	3%

Preţurile cerealeor din piaţa Braşovŭ.

Din 12 Aprilie st. n. 1895

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valutea triacă. fl.	cr.
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	5	80
"	Grâu mijlociu	5	40
"	Grâu mai slabŭ	5	—
"	Grâu mestecatŭ	3	80
"	Sĕcară frumósă	3	80
"	Sĕcară mijlociă	3	40
"	Orzŭ frumosŭ	3	60
"	Orzŭ mijlociu	3	10
"	Ovĕsŭ frumosŭ	2	50
"	Ovĕsŭ mijlociu	—	—
"	Cucuruzŭ	4	80
"	Mălaiu	5	—
"	Mazĕre	6	—
"	Linte	7	—
"	Fasole	6	—
"	Sĕmênţă de inŭ	10	—
"	Sĕmênţă de cânepă	5	—
"	Cartofĭ	1	20
"	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită	—	48
"	Carnea de porcŭ	—	48
"	Carnea de berbece	—	—
100 kil.	Sĕu de vită próspĕtŭ	23	—
	Sĕu de vită topitŭ	33	—

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 10 Aprilie n. 1895.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenescŭ	80	6.90	6.05
Grâu dela Tisa	80	6.95	7.—
Grâu de Pesta	80	6.90	7.95
Grâu de Alba-regala	80	6.90	7.95
Grâu de Bácska	80	7.—	7.05
Grâu ung. de nordŭ	80	.—	.—

Seminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilgr. dela	pană
Sĕcară		70—72	5.80	6 90
Orzŭ	nutreţŭ	60—62	6.40	6.60
Orzŭ	de vinars	62.64	6.65	6.90
Orzŭ	de bere	64.66	7.10	8.10
Ovĕsŭ		39.41	6.85	7.10
Cucuruzŭ	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruzŭ	altŭ soiu	73	.—	.—
Cucuruzŭ	"	—	.—	.—
Hirişcă	"	—	—.—	—.—

Preţulŭ pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	38.—	46.—
—	francesă		—.—
—		—.—	—.—
"	roşiă	58.—	66.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	48 50	48.75
"	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	40.50	41.—
"	afumată	46.—	47.—
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buţĭ	9.—	9.50
"	din Serbia în sacĭ	9.—	9.50
Lictarŭ	slavonŭ nou	17.—	18.—
"	bănăţenescŭ	—.—	—.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	ungurescĭ		
"	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirtŭ	brutŭ	—.—	—.—
"	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Am onóre a aduce la cunoscința puelică, că cu diua de astădĭ **am deschisŭ în Brașov la casa mea proprie, Calea gărei Nr. 41**

unŭ depositŭ de bere,

sub conducerea Domnilorŭ

Bognár & Szántó.

Acestŭ **depositŭ principalŭ va conținé tóte specialitățile de bere, ce produc berăria din Schwechat și Steinbruch în butóie și butelii, calitatea cea mui bună și próspetă.**

Vêndarea cu prețurile originale.

Numai acelea butelii cu bere, a căror dopurĭ și vignete vor fi provědute cu marca alăturată, suntŭ a se considera ca productulŭ meu.

BZS

Telephon Nr. 124.

Cu tótă stima:

Anton Dreher.

679,4—9

Orele de cassă dela 8—1.

Giro-Conto la banca Austro-Ungară.

„ALBINA“

INSTITUTŬ DE CREDIT ȘI DE ECONOMIĬ

FILIALA BRAȘOVŬ

Cec-Conto la poștă Nr. 505.

primesce depunerĭ spre fructificare pe lângă 4½% netto, solvindŭ însașĭ darea de interese;

sconteză polițe comerciale cu 5½%;

accórdă imprumuturĭ cambiale și cambial-ipotecarĭ cu 6%;

deschide credite în cont corrent sub cele maĭ avantagióse condițiunĭ;

accórdă împrumuturĭ pe hârtiĭ de valóre, monede, giuvaere și mărfurĭ cu 6%;

cumpĕră și vinde cu prețurile cele maĭ convenabile **monede și hârtiĭ de valóre** indigene și străine, în special de cele românescĭ;

rĕscumpĕră fără nicĭ o detragere **cupóne, escompteză cupóne** înainte de scadență, și

cumpĕră cu celŭ maĭ urcatŭ prețŭ **cupóne dela efecte române;**

efectuéză în modulŭ celŭ maĭ culantŭ **încassărĭ și plățĭ** pe piețele din țéră și streinătate,

esecută în comisiune orĭ-ce **însărcinărĭ de bancă** sub cele mai ieftine condițiunĭ;

închiriéză magazine și locurĭ libere de depou, pe teritoriulŭ seu **strada Gării Nr. 45,** care, situatŭ nemijlocitŭ lângă gara drumului de fierŭ de statŭ, e legatŭ prin șine proprii cu acésta și investitŭ cu dreptulŭ de vămuire și cântărire oficiósă prin organele drumului de fierŭ de statŭ;

primesce în calitatea sa ca representanță principală a societății de asigurare EQUITABLE din New-York **oferte pentru asigurărĭ pe viéță** sub condițiunile favorabile, particulare a acesteĭ societățĭ.

Onorabilelorŭ administrațiunĭ de fondurĭ și p. t. D-lorŭ capitaliștĭ le recomandă pentru plasarea de capitale

Scrisurile fonciare de 5% ale „Albinei“

ale cărorŭ cupóne sĕ rĕscumpĕră semestrulŭ fără nicĭ o detragere, și carĭ se află de vêndare în cursul dilei a bursei din Budapesta, în piese de 500, 1000 și 2000 de coróne. Comparêndŭ cursurile și produsulŭ celorlalte efecte indigene, se póte susținea cu totŭ dreptulŭ, că

Scrisurile fonciare „Albina“ de 5%

suntŭ adĭ relativŭ cele mai ieftine și totodată mai productive din efectele cotate la bursa din Budapesta.

Bonitatea absolută a foncierelorŭ „Albina“ e garantată prin valórea celŭ puținŭ întreită a ipotecelorŭ pe ba‘a cărora se esmitŭ, prin fondulŭ specialŭ de asigurare a scrisurilorŭ fonciare care e de fl. 200 000 și în fine prin totalitatea orĭ și cărei alte averĭ a institutului.

17—*

Orele de cassă dela 8—1.

Biroulŭ: Têrgulŭ botelorŭ nr. 22, etagiulŭ I.

Biroulŭ: Têrgulŭ botelorŭ nr. 22, etagiulŭ I.

Marea Descoperire a Veacului

ELIXIRUL GODINEAU este singurul leac (*fără nicĭ o primejdie*) în contra **Neputinței.** Vindecarea anemicilor, a Sleitilor, etc.

INTINERIREA ȘI PRELUNGIREA VIEȚEI

Administrația **ELIXIRULUĬ GODINEAU** la **PARIS, 7, r. Saint-Lazare.**

BROȘURĂ GRATUITĂ TRIMEASĂ FRANCO DUPĂ CERERE

Se găsește **ELIXIRUL GODINEAU** *și la* **BUCUREȘTI,** *la* **Ilie ZAMFIRESCU,** *droghist;* *la* **JAȘĬ,** *la D.D.* **Frați KONYA,** *farmaciști.*

la **Galați:** STALSKI, farmacist; la **Ploieștĭ:** la D-niĭ J. & T. CHRISTESCU, drugoiștĭ; la **Roman:** la D-nulu D. J. WERNER, farmacist; la **Tulcea,** farmacia la „MINERVA.“

Invitare la abonamentŭ!

Cu 1 Ianuarie 1895 se începe unŭ nou abonamentŭ la

„VATRA“

fóiă ilustrată pentru familiĭ.

„VATRA“ îndeplinindŭ tóte condițiunile cerute unei foi ilustrate pentru familiĭ, fiind redactată cu multă îngrijire de uniĭ din cei mai aprețiațĭ scriitorĭ românĭ, avênd totŭ-déuna unŭ sumarŭ bogatŭ, variatŭ și instructiv, pe lângă o sumă considerabilă de ilustrațiunĭ splendidŭ reușite, **dintre carĭ o mare parte originale,** referitóre atât la istoria némului românescŭ, câtŭ și la artele, industria și evenimentele însemnate de actualitate din țéră și pe unde locuescŭ Românĭ; **este cea mai rĕspândită revistă ilustrată și ocupă I-ulŭ locŭ în literatura beletristică română.**

„VATRA,“ apare de 2 orĭ pe lună, în fascicule întregĭ, de câte 4 colĭ marĭ 4⁰, tipărite luxosŭ pe hărtie extra-velină.

Pentru Austro-Ungaria:

Costulŭ abonamentului pe unŭ anŭ este . . . fl. 12

" " " ½ " " . . . " 6

Cei ce dorescŭ a se abona, suntŭ rugațĭ sĕ binevoiéscă a trimite costulŭ abonamentului, prin **mandatŭ postalŭ** la libraria **editóre, C. Sfetea, Bucurescĭ,** *căcĭ „Vatra“ n, se trimite de câtŭ celorŭ carĭ plătesc abonamentul inainte.*

Colecțiĭ din anulŭ I. alŭ „Vetriĭ“ se mai găsescŭ *broșate* cu 12 fl., luxos *legate* cu 13 fl., ér' numai scórțele cu fl. 1.50.

600,27—30

Diploma de recunoșcință Sibiiu 1881.

Insciințare.

Medalie de argint dela Bucureșcĭ 1894.

Subscrisulŭ croitorŭ aducŭ la cunoscința On. publicŭ românŭ, că fiindŭ stabilitŭ de presentŭ aicĭ, sunt la disposițiunea On. publicŭ la orĭ ce felŭ de comande, ce cadŭ în branșa mea.

Primescŭ orĭ-ce haine civile pentru bărbațĭ, precum și **uniforme pentru militarĭ și studențĭ, haine pentru preoțĭ și călugărĭ,** tot felulŭ de îmbrăcăminte pentru serviciulŭ bisericei, efeptuindu-le cu **prețurĭ moderate** și după cea mai nouă modă. La cas de trebuință pot servi cu mu-tre fine și frumóse, dela cele mai renumite fabricĭ, cu prețurĭ reduse.

Fiindŭ decoratŭ, pentru desteritatea, ce am câștigat'o în decursulŭ timpului, în meseria mea, dela **Exposițiunea Română din Sibiiu (1881)** cu medalie de bronzŭ, ér în timpulŭ din urmă **(1894)** cu medalie de argintŭ **dela Exposițiunea din Bucurescĭ,** sperŭ, că voiu avea, ca măestru românŭ, sprijinulŭ și încrederea publicului românŭ.

Rugându-mĕ pentru o cercetare câtŭ maĭ numĕrósă, rĕmânŭ la disposiția On. publicŭ

cu stimă

IOANŬ BIDU, croitorŭ

Strada Mare, lângă gimnasiulŭ românŭ.

4

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașovŭ, Strada Porții Nr. 4. Colțulŭ Têrgulŭ boilorŭ.

Recomandă on. publicŭ la casurĭ de mórte, aședămêntulŭ sĕu de înmormêntare bogatŭ asortatŭ în carĭ tóte obiectele, atâtŭ sortele mai de rêndŭ, câtŭ și cele mai fine, se potŭ căpăta **cu prețurĭ ieftine.**

Comisiune și **depou de sicriurĭ** de **metalŭ** ce se potŭ închide hermeticŭ, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprĭă a tuturorŭ **sicriurilorŭ** de **lemnŭ,** de **metalŭ** și imitațiunĭ de metalŭ și de **lemnŭ** de **stejarŭ.**

Depou de **cununĭ** pentru monumente și **plantici** cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură.** care **funebre proprii cu 2 și cu 4 caĭ,** precum și unŭ **carŭ funebru** vênĕtŭ pentru **copiĭ,** precum și cioclii.

Comande întregĭ se esecută **promptŭ și ieftinŭ,** iau asupră-mĭ și **transporturĭ de morțĭ in strĕinătate.**

In fine recomandŭ și biroulŭ meu mijlocitorŭ procedândŭ cu cunoscuta'mĭ soliditate.

La casurĭ de mórte a se adresa la

E. Tutsek.

5—*

Tipografia A. Mureșianu, Brașovŭ.